

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együtműködési
Program 2007-2013

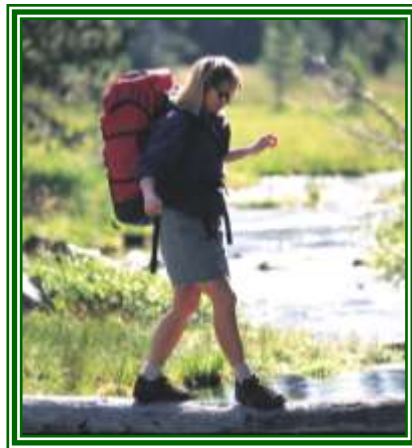
Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

Két ország, egy cél, közös siker!

„A tehetség nem ismer határokat”
(„Talent has no Borders”/„Talentul este fără frontiere”)

Földrajz - turizmus

HURO/1001/138/2.3.1
Magyar-román közös projekt
2012-2013

(Hungarian-Romanian common project/Programul de cooperare
transfrontalieră Ungaria-România 2012-2013)

Két ország, egy cél, közös siker!

HURO/1001/138/2.3.1 „THNB”

1. „Földrajz és ifjúsági turizmus” tehetségfejlesztő szakmai programtematika és feldolgozási-kutatási terv

Óra	A tehetségfejlesztő foglalkozás tartalma
1.-2.	A „Földrajz és ifjúsági turizmus” tehetségfejlesztő szakmai programtematika és feldolgozási-kutatási terv
3.-4.	Magyarország és Románia természetföldrajzának vázlata
5.-6.	Magyarország és Románia történelem- és társadalomföldrajzának vázlata
7.-8.	Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) természetföldrajzának vázlata
9.-10.	Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) történelem- és társadalomföldrajzának vázlata
11.-12.	A megyeszékhelyek, Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) földrajza és történelme
13.-14.	Az ifjúsági turizmus az idegenforgalom rendszerében. Jellemző ifjúságturisztikai formák.
15.-16.	Az Eötvös Gyakorlóiskola (Nyíregyháza) és a 10-es iskola (Szatmárnémeti) ifjúsági turizmusának jellemző formái
17.-18.	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása
19.-20.	Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása
21.-22.	Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása
23.-24.	Szatmár megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása
25.-26.	Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) turisztikai programcsomag összeállítása
27.-28.	Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai programcsomag összeállítása
29.-30.	A földrajz és ifjúsági turizmus tehességgondozó project eredményeinek összefoglalása és értékelése

1. A „Földrajz és ifjúsági turizmus” tehetségfejlesztő szakmai programtematika és feldolgozási-kutatási terv (A programban érintett tanulók egyrészt alkalmazzák és kiegészítik a földrajz tantárgy tanulása során eddig szerzett ismereteiket, illetve irányított szakirodalmi tájékozódást, valamint könyvtári (levéltári) stb. kutatást is végeznek! A programban résztvevők önálló és közös munkájának, kapcsolattartásának természetes eleme az internet használata, az önálló web és e-learning alkalmazása is!) (1-2)

2. Magyarország és Románia természetföldrajzának vázlata (Földrajzi helyzet, regionális elhelyezkedés, határok, domborzati adottságok-morfológia, éghajlati adottságok, vízrajz, bioszféra - fauna és flóra, természetvédelmi területek) (3-4)

Két ország, egy cél, közös siker!

3. Magyarország és Románia történelem- és társadalomföldrajzának vázlata (a nemzet és állam kialakulása, létrejötte, a történelmi-társadalmi fejlődés jelentősebb fejezetei, a társadalmak jellemző vonásai) (5-6)
4. Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) természetföldrajzának vázlata (Földrajzi helyzet, regionális elhelyezkedés, határok, domborzati adottságok-morfológia, éghajlati adottságok, vízrajz, bioszféra - fauna és flóra, természetvédelmi területek) (7-8)
5. Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) történelem- és társadalomföldrajzának vázlata (A megye kialakulása, létrejötte, a közös és majd az eltérő történelmi-társadalmi fejlődés jelentősebb fejezetei, a megyék társadalmának jellemző vonásai) (9-10)
6. A megyeszékhelyek, Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) földrajza és történelme (A megyeszékhelyek földrajzi helyzete, adottságai, területi és - határokon is átívelő – regionális hatása, szerepköre, a megyeszékhelyek történelmi múltja és jelene, a megyeszékhelyek társadalomföldrajza) (11-12)
7. Az ifjúsági turizmus az idegenforgalom rendszerében. Jellemző ifjúságturisztikai formák (Az ifjúsági turizmus fogalma, az ifjúsági turizmus történelmi-történeti előzménye (cserkész- és úttörőmozgalom, napjaink ifjúsági turizmusa), az ifjúsági turizmus az idegenforgalom rendszerében (turizmustipológia), az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája, az ifjúsági turizmus jellemző formái, új trendek és hatások az ifjúsági turizmusban, a környezeti tényezők és az ifjúsági turizmus kölcsönhatásai, az ifjúsági turizmus nemzetközi vonatkozásai) (13-14)
8. Az Eötvös Gyakorlóiskola (Nyíregyháza) és a 10-es iskola (Szatmárnémeti) ifjúsági turizmusának jellemző formái (Az iskolák ifjúsági turisztikai programjai és rendszere, az intézmények ifjúságturisztikai tevékenységének gyakorlata, az iskolák ifjúságturisztikai programjainak jellemző vonásai) (15-16)
9. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása (A természetes vonzerők leltárának feltérképezése, összegyűjtése, rendszerezése, a társadalmi-ember építette/alkotta vonzerők feltérképezése, összegyűjtése és rendszerezése, a vonzerőleltár turisztikai szempontú minősítése és rangsorolása) (17-18)
10. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása (Nyíregyháza és Szatmárnémeti földrajzi helyzete, fekvése, természeti adottságai, történelmi-társadalmi fejlődése, társadalmának jellemző vonásai, testvérvárosi kapcsolatai, turisztikai vonzerői) (19-20)

Két ország, egy cél, közös siker!

11. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása (Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ifjúságturisztikai körtúra útvonal- és programjavaslat, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tematikus útvonal- és programjavaslat, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Szatmár megyei határokon átívelő ifjúságturisztikai útvonal- és programjavaslat) (21-22)
12. Szatmár megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása (Szatmár megyei ifjúságturisztikai körtúra útvonal- és programjavaslat, Szatmár megyei tematikus útvonal- és programjavaslat, Szatmár megyei és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei határokon átívelő ifjúságturisztikai útvonal- és programjavaslat) (23-24)
13. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) turisztikai programcsomag összeállítása (Nyíregyháza legfontosabb turisztikai vonzerőit, attrakcióit magába foglaló ifjúságturisztika útvonal- és programjavaslat) (25-26)
14. Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai programcsomag összeállítása (Szatmárnémeti legfontosabb turisztikai vonzerőit, attrakcióit magába foglaló ifjúságturisztika útvonal- és programjavaslat) (27-28)
15. A földrajz és ifjúsági turizmus tehetséggondozó project eredményeinek összefoglalása és értékelése (29-30)

2. Magyarország és Románia természetföldrajzának vázlata

Magyarország Közép-Európában, a Kárpát-medencében fekvő, tengerparttal nem rendelkező ország. Az országot északról Szlovákia, északkeletről Ukrajna, keletről és délkeletről Románia, délről Szerbia és Horvátország, délnyugatról Szlovénia, nyugatról Ausztria határolja.

Magyarország a keleti félgömb 16° és 23° hosszúsági körei között és az északi félgömb 45° és 49° szélességi körei között, nagyjából Európa közepén helyezkedik el, a Kárpát-medencében. Tőle csaknem egyforma távolságra van az Atlanti-óceán és az Urál-hegység, illetve a Földközi-tenger és az Északi-tenger. Az országhoz legközelebb eső tenger az Adriai-tenger, körülbelül 300 kilométer távolságra található.

Két ország, egy cél, közös siker!

Területe 93 036 négyzetkilométer, amivel az országok méret szerinti rangsorában a középmezőnyben található.

Az országhatár hossza 2246 kilométer. Ebből a szlovák határszakasz 679, az ukrán 137, a román 453, a szerb 164, a horvát 355, a szlovén 102, az osztrák pedig 356 km.

Az ország területének nagy része 200 méternél alacsonyabb tengerszint fölötti magasságon fekszik. Noha Magyarországon számos középhegység terül el, a 300 méteres magasságot meghaladó kiemelkedések az ország területének kevesebb, mint 2%-át foglalják el. A legmagasabb pontja a Kékes 1014 m-es magassággal, a legalacsonyabb pont pedig Csongrád megyében található a Tisza közelében 77,6 m-es tengerszint feletti magasságon.

Az ország legfontosabb természeti kincse a termőföld, annak ellenére, hogy a talajminőség változatos. Területe 70%-a alkalmas mezőgazdasági hasznosításra, s ezen arányon belül 72%-ot tesznek ki a szántóföldek.

Az ország területén nincsenek nagy szintkülönbségek, legalacsonyabb pontja tengerszint felett 75,8 méter, amit Szegedtől délre, Gyálaréten mértek, legmagasabb pontja pedig tengerszint felett 1014 méter, a Mátra Kékes nevű csúcsán található. Magyarországot hagyományosan hat természetföldrajzi tájegységre szokás bontani. Ezek nyugat-keleti irányban az Alpokalja, a Kisalföld, a Dunántúli-dombság, a Dunántúli-középhegység, az Alföld és az Északi-középhegység. A természeti tájak felosztásának a 6 nagytájban 35 középtájat és a 65 kistáj-csoportban összesen 227 kistájat különít el. *(Az Alföld feltöltött síkság, területén szinte nincs szintkülönbség. Ezen belül a Dunántúli Alföld: Mezőföld, Sárköz, Dráva-mellék, Duna–Tisza köze: Kiskunság, Jászság, Pesti-síkság, Hevesi-sík, Borsodi - Mezőség. Felső-Tisza-vidék: Bodroghöz, Tiszahát, Szatmári-síkság Tiszántúl: Körös–Maros köze, Körös-vidék, Kis - Sárrét, Nagy - Sárrét, Nagy-kunság, Hortobágy, Hajdúság, Nyírség.)*

Magyarország három éghajlati terület határán helyezkedik el; időjárását a keleti nedves kontinentális, a nyugati óceáni, az északi sarkvidéki légtömegek és a déli-délnyugati mediterrán hatás alakítja. Az évi középhőmérséklet +8 –11 °C, amelynek viszonylag magas, 20–25 °C - os az ingadozása. A napsütéses órák száma évente

Két ország, egy cél, közös siker!

1700 – 2100 óra között van; ez az Alföldön a legmagasabb és a hegyvidéken a legkisebb, ami fontos tényező a mezőgazdaság szempontjából. Az évi átlagos csapadékmennyiség 500–1000 mm, az Alföldön 500–600 mm, a hegyvidéken 800–1000 mm. Az északnyugati szél az uralkodó.

A Kárpát-medence csaknem teljes egészében a Duna vízgyűjtő területéhez tartozik. Magyarország azonban nemcsak édesvízben, de hévizekben is gazdag, sőt Európa hévízben leggazdagabb tájegysége. Az ásványi anyagokban dús gyógyvizek hőmérséklete olykor a 70 °C - ot is meghaladja.

Magyarország vízhálózatának tengelye a Duna. Hossza 2850 km, ebből a magyarországi főágának hossza 417 km. Az ország legnagyobb mellékfolyója a Tisza, ami 962 km, de ebből magyarországi szakaszának hossza 584,9 km. (A Tisza bal parti mellékfolyói például a Túr, a Szamos - hossza Déstől: 250 km, magyarországi szakaszának hossza 51,5 km -, a Kraszna, teljes hossza: 193 km, ebből a magyarországi szakaszának hossza 46 km.) Magyarország és Közép-Európa legnagyobb tava a Balaton, amelynek a felülete 594 km². Ezt követi a Tisza-tó, amelynek felülete 127 km² (ez Magyarország legnagyobb mesterséges tava), a Fertő tó, amely Ausztria és Magyarország tava, magyarországi felülete 75 km², valamint a Velencei-tó, agárdi vízmérce állásánál a felülete 24,2 km², melyből közel 10,1 km²-t nádas borít.

Magyarország állatvilágát tekintve az egyik leggazdagabb ország Európában. Az eredeti állapotában fennmaradt növény- és állatvilág védelmére Magyarországon 10 nemzeti parkot, 38 tájvédelmi körzetet, 142 országos természetvédelmi területet, egy természeti emléket (Aggtelek - Rudabánya-Szendrő alapszelvények) és 1125 önkormányzatok által védett természeti területet hoztak létre eddig, összesen 816 008 hektáron. Magyarország védett természeti értékei közé számos park, erdő, hegy, tó, folyószakasz, vizes élőhely és barlang tartozik. Számos település rendelkezik a helyi növényvilágot bemutató arborétummal. (A különleges állat-bemutatóhelyek közé tartozik például a nyíregyházi sóstói vadspark is!).

Románia (románul România) kelet-közép-európai állam, fővárosa Bukarest. Északkeletről Ukrajna és Moldova határolja, nyugatról Magyarország és Szerbia, délről Bulgária, míg keleten a Fekete-tengerrel határos.

Két ország, egy cél, közös siker!

A Kárpátok hegyláncai Románia szinte egészét uralják, legmagasabb csúcsai 2500 métert is elérik, a legmagasabb hegy a Moldoveanu - csúcs (2544 m) a Fogarasi-havasokban. A Kárpátoktól délre és keletre, Havasalföldön és Moldvában dombságok vannak, amelyeket széles, termékeny, folyók által feltöltött alföldek öveznek.

Románia Szerbiával és Bulgáriával alkotott határai nagy részét a Duna képezi. A Duna találkozik a Prut folyóval, amely Románia és Moldova között képez határt.

Románia legnagyobb folyója a Duna, amelynek itteni szakasza több mint 1000 km hosszú. Szűk áttörési völgye a Vaskapu-szoros, ahol felduzzasztott vize áramtermelésre is alkalmas (Vaskapu erőmű). Majd a megcsendesedett folyó hosszan, határfolyóként halad tovább az alföldön. Hatalmas háromágú deltát építve ér a Fekete-tengerbe. A védett Duna-delta értéke a gazdag halállomány és a nádrengeteg. A folyó szerepe a közlekedésben, áruszállításban igen jelentős.

Románia folyóit a Duna gyűjti össze. Nagyobb folyók: Tisza, Maros, Szeret, Olt, Zsil, Prut, Szamos, Temes, Körösök.

Legnagyobb tava a mesterséges Békási-víztározó. További nagyobb tavai: Vidraru-tó, Vidra-tó. A természetes tavak közé tartozik a vulkáni kráterben lévő Szent Anna-tó vagy a Keleti-Kárpátokban hegyomlás következtében létrejött Gyilkos-tó. A Déli-Kárpátokban a tengersizemek a jellemzőek.

Az ország nyugati részén az éghajlat nedves kontinentális, a Kárpátokon túl és a vonulatok közötti medencékben pedig száraz kontinentális. A belső tájakon gyakori az aszály. A Kárpátok éghajlata a hegyvidék magassága szerint változik.

Romániában található Európa leggazdagabb flórája (növényvilága). Állatvilága: a Kárpátokban igen nagy létszámban élnek medvék, farkasok, hiúzok, sasok, rókák, zergék. A sík vidékeken főleg rókák, egerek, pockok, sündisznók élnek. Az állatok élelmet remélve a városokba is bemennek néha, de ez igen ritka, és főleg hideg, élelemben szegény telekre jellemző. Halak: pisztráng, harcsa, csuka, ponty és keszeg.

Két ország, egy cél, közös siker!

Jelenleg csaknem 10 000 km² (a teljes államterület 5%-a) védett terület. Nemzeti parkok: Erdélyi-középhegység (Apuseni) Nemzeti Park, Békás-szoros - Nagybagmács Nemzeti Park (Bicazului - Hășmaș), Kelemen-havasok (Călimani) Nemzeti Park, Csalhó (Ceahlău) Nemzeti Park, Királykő (Piatra Craiului) Nemzeti Park, Retyezát (Retezat) Nemzeti Park. Természeti világörökség: Duna-delta az UNESCO által elismert bioszféra-rezervátum, természeti világörökség, Erdély erődtemplomos falvai (kulturális/1993), A Horezu-kolostor (kulturális/1993), Észak-Moldávia templomai (kulturális/1993), Dáciai erődítmények az Orastie-hegyekben (kulturális/1999), Segesvár (Sighisoara) történelmi központja (kulturális/1999), Máramaros (Maramures) fatemplomai (kulturális/1999)

Feladat:

1. Magyarország földrajzi adottságainak összefoglaló rögzítése
2. Románia földrajzi adottságainak összefoglaló rögzítése
3. A két ország földrajzi adottságainak összehasonlító elemzése

3. Magyarország és Románia történelem- és társadalomföldrajzának vázlat

Magyarország létrejötté a magyar törzsek kárpát-medencei honfoglalásához köthető. Ettől kezdve több mint 1000 éven át Magyarország története a Kárpát-medence történetével volt azonos. A magyar államalapítástól 1918-ig a magyar történelem egyben a Magyar Királyság történetét is jelentette, annak valamennyi lakójával együtt. A Magyar Királyság több mint 900 éves történetének legnagyobb részében az egész Kárpát-medencét magában foglalta, ez alól csak a 150 éves török hódoltság kora kivétel. (1918-tól, illetve hivatalosan 1920-tól, a trianoni békeszerződés megkötésétől Magyarország állami területe a Kárpát-medence középső részére korlátozódik. Emellett a magyar történelem keretébe tartozik az 1920 óta a magyar államhatárokon kívül élő magyar kisebbségek, valamint a más országokban élő magyar emigráció története is.)

A magyar őstörténet alapvető kérdéseiben - döntően a finnugor vagy török származás kérdése körül - folyamatos viták jellemzik a tudományt. A „finnugor pártiaknál” az Európához tartozás, az „ős-európaiság” hangsúlyozása számít. A török rokonság híveinél a dicső és komoly történelmi múlttal rendelkező keleti népekkel való rokonság tudata játszott szerepet. A két ellentétes tábor érvei - bár több elmélet is létezik -, természetesen korszakról korszakra változik, a tudományos ismeretek változásával megfelelően.

Két ország, egy cél, közös siker!

Őseink zsákmányszerző hadjárataik során megismerték a Kárpát-medencét. A hegyektől védett pusztákat alkalmasnak találták a letelepedésre. 895-ben Árpád vezér vezetésével a magyarok többsége a Vereckei-hágón keresztül benyomult az új haza területére. A Kárpát-medencébe betelepülő őseink gyorsan lejutottak az Alföldre, és a Garam-Duna vonaláig megszállták a vidéket.

Géza fejedelem nyugat felé fordult, követeket küldött a német-római császárhoz, és keresztény papokat, hittérítőket kért tőle, de munkáját már fia, az „államalapító” I. (Szent) István fejezte be. István - akinek pogány neve Vajk volt - 1000-ben III. Ottó közbenjárására és biztatására koronát kért és kapott II. Szilveszter pápától, így a Magyar Királyságot a keresztény országok közösségéhez kapcsolta. Pogányfelkelések és trónharcok sora után, a 11. század végén a népszerű lovagkirály, I. (Szent) László végleg megerősítette a keresztény magyar államot, és elfoglalta Horvátországot 1091-ben. Utódja, Könyves Kálmán fokozatosan kiterjesztette fennhatóságát a legtöbb dalmát város fölé, de Dalmácia a későbbiekben hol magyar, hol a velencei köztársaság uralma alatt állt. A Magyar Királyságot 1241 – 42-ben, a Mongol Birodalom nyugati terjeszkedése során Batu kán Kék Hordája szállta meg közel egy éven át, majd hirtelen elhagyták az ország területét. A tatárjárás során az ország lakosságának fele elpusztult vagy rabszolgaként elhurcolták. A megszállás idejét az adriai Trau várában átvészelő, „második honalapító”-nak is nevezett IV. Béla ezt követően rendelte el a kővárak építését az addig szokványos földvárak helyett. Magyarország szinte valamennyi várának alapja ebből a korból való. A középkori Buda vára is ekkor épült, bár a két királyi székhely ekkor még Esztergom és Székesfehérvár volt.

1301-ben meghalt az utolsó Árpád-házi uralkodó, utána pár évig hatalmi harcok gyengítették az országot. Végül az Árpád-házzal leányágon rokon Anjou-dinasztia szerezte meg a hatalmat, és a 14. században ezt meg is tartották. Károly Róbert, az első Anjou-házi király központosította a királyi hatalmat. Fia, Nagy Lajos uralkodása alatt érte el az ország legnagyobb kiterjedését. Az Anjou-királyok fővárosa Visegrád volt.

A 15. században a Magyar Királyság Európa egyik jelentős hatalma volt. Luxemburgi Zsigmond, majd Mátyás király uralkodása alatt az ország kulturális szempontból is felzárkózott a legfejlettebb országokhoz. Az ország fővárosa Buda lett, Mátyás híres

Két ország, egy cél, közös siker!

királyi udvarával (reneszánsz korszak). Mátyást a Jagelló-házi királyok követték a trónon. Ekkor azonban már fenyegetett a török megszállás, ami a 16. században véget vetett az ország nagyhatalmi helyzetének és hosszú időre a függetlenségének is.

1526-ban, a mohácsi csatában a törökök legyőzték a magyar nemesi hadsereget, a küzdelemben II. Lajos király és a főméltóságok jelentős része elesett. 1541 után a Magyar Királyság három részre szakadt: a mai Magyarország legnagyobb részére kiterjedő török hódoltságra, a mai Szlovákia és Nyugat-Dunántúl területét magába foglaló, Habsburg uralom alatti Királyi Magyarországra és a török vazallus Erdélyi Fejedelemségre. Ez a helyzet mintegy 150 évre állandósult. A magyar nemesség a török területekről a Királyi Magyarországra, illetve kisebb részben Erdélybe menekült. A török hódoltság alatt maradt magyar jobbágyok az Oszmán Birodalom alattvalói, a budai pasa - vagy basa - és a földbirtokos, katonáskodó török urak - bégek - adófizetői lettek.

A Habsburg császárok a Királyi Magyarország területén fokozatosan az abszolutizmus politikáját vezették be és megpróbálták a magyar nemességet mindinkább megfosztani évszázados jogaitól. Ez a Habsburgokkal szembeni nemesi ellenállást alakított ki. A törökökkel szemben a békés és a háborús korszakok váltakoztak, a török és a Habsburg területek között a végvárak rendszere alakult ki. A magyar nemesség a törökök elleni végvári katonáskodó életmódra rendezkedett be. A magyar vitézeknek a török túlerővel szemben tanúsított hősiességére példának említhető Eger, Drégelypalánk, Szigetvár és Esztergom védelme.

A török uralom alatti országrész településeinek jelentős része a kora újkor során a háborús időszakok pusztításai miatt fokozatosan eltűnt a föld színéről, és a 17. század második felére a terület néhány önvédelemre berendezkedő mezőváros kivételével gyakorlatilag elnéptelenedett. A pusztulás okozója elsősorban nem is a törökök uralma volt, hanem a kegyetlen háborúk, különösen a Habsburgok által alkalmazott idegen zsoldos-katonák szüntelen gyilkolása, fosztogatása. A 17. század második felében Zrínyi Miklós hősiességével próbálta megszervezni a törökök magyar vezetéssel történő kiűzését az ország újraegyesítése érdekében. A Wesselényi-féle összeesküvés során a Királyi Magyarország nemessége 1670-ben a Habsburgok ellen fordult, a szervezkedést azonban leleplezték. Thököly Imre vezetésével 1678-tól még egy próbálkozás történt a Habsburgok elleni szabadságharc megindítására a törökökkel szövetségben, azonban 1685-ben ez is elbukott.

A 17. század végére a Habsburg vezetés alatt álló keresztény seregek a Temesköz kivételével visszafoglalták a középkori Magyar Királyság törökök által elfoglalt területeit, amit az 1699-es karlócai béke szentesített. A 17. század végén Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz (a Magyar Királysághoz), de közigazgatásilag különállt az ország további területeitől, és az uralkodó által kinevezett kormányzó irányította. Ettől az időtől a teljes Magyar Királyság a Habsburg Birodalom része volt, A függetlenség kivívására tett kísérletet a II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc a 18. század elején, amely a kompromisszumos szatmári békével

Két ország, egy cél, közös siker!

zárult 1711-ben. A 18. század folyamán a Habsburgok németajkúak jelentős betelepítésével szilárdították meg magyarországi uralmukat.

A nemzeti öntudatra ébredés nemcsak politikai, hanem kulturális síkon is zajlott. A 19. század első felében Széchenyi István által megindított nemzeti reformmozgalom időszakát reformkornak nevezzük. Erre az időre tehető a nyelvújítási mozgalom és a magyar nyelv irodalmi szintre emelése is, melynek betetőzéseként az 1844-es országgyűlésen a magyar lett az ország hivatalos nyelve.

Az 1848-as nemzeti forradalom nyomán Batthyány Lajos vezetésével megalakult független magyar kormány az évezredes társadalmi berendezkedés gyökeres átalakítását vállalta magára. Így az áprilisi törvények megszüntették a nemesi kiváltságokat és a jobbágyságot. Miután a Habsburg-ház teljesen törvénytelen módon visszavonta az 1848-as magyar alkotmányt, Kossuth Lajos vezetésével függetlenségi háború kezdődött. Az 1848-as európai forradalmak sorában legtovább a magyar szabadságharc tartott ki, amelyet a Habsburgok csak Oroszország katonai segítségével tudtak leverni. A „népnemzet” újkori fogalma alapján, a reformkor és a szabadságharc küzdelmei, majd a szabadságharc bukását követő passzív ellenállás közösségkovacsoló évtizedei során alakult ki végleg a mai magyar nemzet.

A szabadságharc leverését tömeges kivégzések és bebörtönzések, majd több mint két évtizedes diktatúra követte. Az Ausztriával történt kiegyezésre végül 1867-ben került sor, magyar részről Deák Ferenc vezetése alatt. Ezután a Magyar Királyság a dualista berendezkedésű Osztrák–Magyar Monarchia társországa lett. Az országban az alkotmányos királyi hatalom mellett, a társadalom viszonylag szűkebb körére korlátozódó (vagyoni alapú) parlamenti demokrácia született.

A dualizmus korának fél évszázadát „boldog békeidőknek” is nevezik. A korszak jelképe az uralkodópár volt: az 1867–1916 között uralkodó Ferenc József és közkedvelt felesége, Erzsébet királyné („Sisi”). A korszakot a liberalizmus politikája jellemezte. Eötvös József vallásügyi miniszter 1868-as liberális reformjai keretében a világ első nemzetiségi törvényét és világszínvonalú népiskolai törvényt vezettek be. Az ország a következő évtizedekben az ipar, kereskedelem, a tudományok, művészetek, a társadalmi élet minden területén hatalmas mértékben fejlődött, jórészt behozva a nyugati országoktól való évszázados gazdasági és társadalmi lemaradást. 1873-ban Buda, Pest és Óbuda egyesítésével létrejött az új főváros. Budapest Európa leggyorsabban növekvő nagyvárosa lett, lakossága húsz év alatt megduplázódva milliósra nőtt.

A polgári osztály kialakulását segítette a nagyfokú asszimiláció, amelynek során a nemzetiségek egy része, különösen az ország németajkú lakossága magyarrá vált. A polgári fejlődésben külön megemlítendő a zsidóság szerepe, amely a liberális légkör következtében a 19. század második felében majdnem egymillió tömegben vándorolt be az országba Kelet-Európából. Míg Nyugat-Európában erősen terjedt az antiszemitizmus, addig Magyarországon az 1895-ös XLII. törvény a zsidó vallás teljes egyenjogúsításáról rendelkezett.

Két ország, egy cél, közös siker!

A polgárság gyarapodása mellett azonban az iparosodás túl gyorsan lezajló gazdasági és társadalmi átalakulásai a paraszti osztály tömeges elnyomorodását eredményezték. A nincstelen agrárproletárok jelentős része a városokba vándorolt és a rohamosan fejlődő magyar gyáripar munkaerejét adva a munkások növekvő osztályába illeszkedett be. Az elnyomorodó falusiak másik része zsellér lett a kapitalizálódó mezőgazdasági nagybirtokokon. A nyomor előli menekülés útjaként a századforduló éveiben százezrek választották a kivándorlást is, elsősorban az Amerikai Egyesült Államokba.

Az első világháborúban Magyarország Ausztria és Németország szövetségeseiként, idegen érdekekért kényszerült több százezres emberáldozatra az orosz és olasz frontokon. A háború alatt az angol és francia külpolitika törekedett az Osztrák-Magyar Monarchia egységének megbontására, támogatva a új nemzetiségi mozgalmakat. Az Osztrák-Magyar Monarchia vereségének közeledtével, 1918. október 28-án kitört az őszirozsás forradalom, és 31-én Károlyi Mihály vezetésével polgári demokratikus kormány alakult. November 13-án IV. Károly király eckartsauai nyilatkozatával a királyság intézménye megszűnt Magyarországon, és november 16-án kikiáltották a Magyar Népköztársaságot.

A volt Magyar Királyság területét a köztársasági kormánynak nem sikerült egyben tartania, mert a szomszédos országok, Csehország, Románia és Szerbia igényt tartottak a szlovák, román és délszláv nemzetiségek által lakott területekre, és az antant támogatásával katonai intervenció indult meg Magyarország feldarabolására. Az ország jelentős része francia, román és szerb ellenőrzés alá került. Ez a Károlyi-kormány bukásához vezetett, és 1919. március 21-én az ország még magyar kézen maradt részében a kommunisták ragadták magukhoz puccsal a hatalmat. A fiatal Szovjetunió mintájára megszervezett Tanácsköztársaság uralma, a magyarországi proletárdiktatúra mintegy fél évig tartott. A kezdeti katonai sikerek után azonban a több irányból szorongató túlerővel szemben a kommunista hadvezetés is vereséget szenvedett. Magyarország egész területét megszállták a világháborút megnyerő antant-országok csapatai.

A korábbi Osztrák-Magyar Monarchia területe az első világháború után számos utódállamra bomlott. A trianoni békeszerződés értelmében a volt Magyar Királyság területének több, mint kétharmada és magyar nemzetiségű lakosságának majdnem egyharmada a környező országokhoz került. A békeszerződés eredményeképp a 325 411 km² összterületű Magyar Királyság elveszítette területének több mint kétharmadát, (az ország Horvátország nélküli területe 282 870 km²-ről 92 963 km²-re csökkent), lakosságának több mint a felét, az 1910-ben még 20 886 487 fős ország lakossága 7 615 117 főre esett vissza.

A két világháború között, 1920. március 1-jétől 1944. október 15-éig a Magyar Királyság kormányzója Horthy Miklós volt, akinek a vezetésével korlátozott parlamentáris demokrácia működött, amely a dualizmus idején működő rendszer újjáélesztése volt. A politikai hatalom a nemesi úri középosztály kezében volt (a fő képviselői Bethlen István és Teleki Pál), bár a 30-as évektől polgári származású elemek is feltűntek a palettán. A politikai vezetés hivatalosan meghirdetett célja a volt

Két ország, egy cél, közös siker!

Magyar Királyság területeinek újraegyesítése, a területi revízió lett. A nagy gazdasági világválság hatására megerősödtek a szélsőségek – elsősorban a szélsőjobboldal – és a politikai vezetésen belül is megindult a jobbrtolódás.

Magyarország a magyar területi revízió politikáját támogató két országgal, először a fasiszta Olaszországgal, majd a legfontosabb gazdasági partner náci Németországgal kereste az együttműködést. Ez meg is hozta a várt eredményt: 1938-ban a Felvidéken, 1939-ben Kárpátalján, 1940-ben Erdélyben, 1941-ben pedig a Délvidéken valósult meg részleges területi revízió, újraegyesítés. A tengelyhatalmak szövetségeseként 1941-ben Magyarország belépett a második világháborúba.

A magyar csapatok hatalmas emberáldozatot hoztak Németországnak a Szovjetunió elleni háborújában a keleti fronton. Magyarország ugyanakkor a belpolitikájában is mindinkább teljesítette Németország követeléseit. A zsidó, illetve zsidó származású lakosságot törvényekben fosztották meg állampolgári jogaitól, majd 1944-ben több százezer embert hurcoltak a német koncentrációs táborokba, ahol többségük kínhalált halt.

A német vereség közeledtével a Horthy-kormány megpróbált átállni a szövetségesek oldalára, a próbálkozás azonban elbukott, és a németek megszállták az országot. Horthyt hamarosan lemondatták és a németek által támogatott nyilaskeresztes párt vette át a hatalmat. A nyilas terror vérengzésében a polgári lakosok ezrei veszítették életüket. 1944-45 telén a háborús front fokozatosan átvonult egész Magyarországon, a szovjetek kiűzték a németeket és megszállták az országot. A háború sok áldozatot szedett a lakosság soraiban, a legpusztítóbb Budapest ostroma volt.

A II. világháborúnak Magyarországon mintegy félmillió polgári és katonai áldozata volt a származásuk miatt haláltáborokban megölt százezreken kívül. Az ország infrastruktúrája elpusztult, a nemzeti vagyon döntő részét a németek és a szovjetek elrabolták. Valamennyi visszacsatolt terület is elveszett, és a magyar polgári lakosság ezután súlyos megtorlást szenvedett el a szomszéd országokban, Szlovákiában (állampolgárságtól való megfosztás, kitelepítés), Kárpátalján (deportálás, gulag-munkatábor) és különösen Vajdaságban (délvidéki vérengzések).

Az ország lendületes újjáépítése és néhány éves többpárti parlamenti demokrácia után a Szovjetunió által támogatott kommunisták vették át választási csalással a hatalmat, és az országban egypártrendszer alakítottak ki. Az 50-es évek első felében Rákosi Mátyásnak és társainak a sztálinizmus mintájára kiépített totális diktatúrája alatt a politikai ellenségnek, illetve osztályidegennek nyilvánított emberek százezreit kínozták meg és végezték ki.

Az 1956-os forradalom a magyar nép egyedülállóan bátor kísérlete volt a rákényszerített sztálinista diktatúra és a szovjet megszállás lerázására. Nagy Imre lett a miniszterelnök, aki a népfelkelés sodrában szakított a Varsói Szerződéssel, kikiáltotta Magyarország semlegességét, és visszaállította a többpártrendszer. A forradalmat szovjet csapatok verték le, és új kormány alakult Kádár János vezetésével. Visszaállt a kommunista egypártrendszer. A forradalom leverése utáni

Két ország, egy cél, közös siker!

néhány zűrzavaros nap alatt a lehetőséget megragadva mintegy százezren nyugatra emigráltak. Nagy Imrét és a forradalom néhány vezetőjét, valamint több száz résztvevőjét a rezsim kivégezte, majd 1963-ban amnesztia következett.

A megtorlás kb. ötéves korszakát politikai enyhülés követte. A Szovjetunió által irányított politikai-gazdasági szövetség (KGST vagy „szocialista tömb”) többi országához képest a Kádár-rendszer a kommunista diktatúra egy viszonylag enyhe változatát alakította ki, amely a hidegháború évtizedei ellenére a nyugat-európai országokkal is bizonyos kapcsolatot tarthatott. Az ország konszolidálásához külföldi segélyeket is igénybe vettek, ami az 1973-as olajválság után Magyarország teljes eladósodásához vezetett.

Az 1989-ben bekövetkező rendszerváltás legfontosabb politikai aktusa a *Harmadik Magyar Köztársaság* kikiáltása volt Budapesten 1989. október 23-án, majd 1990-ben a köztársaság első demokratikus Országgyűlésének, kormányának, köztársasági elnökének, illetve a tanácsokat felváltó demokratikus önkormányzatoknak a megválasztása. A politikai átalakulás azonban a súlyos gazdasági helyzetet nem enyhítette. A társadalmi intézmények átalakulása csak lassan történt meg.

Magyarország 1990-től kezdve a nyugati (euro-atlanti) integrációra törekedett. 1999-ben tagja lett a NATO-nak. Az afganisztáni NATO-hadműveletekben szinte a kezdetektől részt vettek magyar katonák: először csak egy orvosi kontingens, majd 2003 óta egy lövészszázad is kiutazott. Az MH Tartományi Újjáépítési Csoport munkája főleg járőrözésből, kíséresi és szociális feladatokból áll.

2004. május 1-jén Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz. 2007. december 21-étől az EU schengeni övezetének tagja, így megszűnt az állandó határellenőrzés a magyar-osztrák, a magyar-szlovén és a magyar-szlovák határon.

Románia földje az ősidőktől lakott. A legrégebbi régészeti leletek kb. 24 000 évesek. Az ott élő népek első írásos említése Hérodotosztól való i. e. 440 környékéről. Amikor a rómaiak megközelítették az Al-Duna vidékét, a folyón túl dák törzsek éltek. A dákokat tekintve a román hivatalos történetírás a románok ősének. A dákok földjét, Daciát, vagyis a mai Erdély egy részét és Olténiát a rómaiak 87-ben elfoglalták és provinciát

Két ország, egy cél, közös siker!

szerveztek ott. Ezt a népvándorlás népeinek nyomására 271-ben feladták. E szűk kétszáz év elég volt – a dákoromán elmélet szerint – a lakosság el-latinosítására.

A népvándorlás folyamán a gótok, majd a hunok szerveztek rövid életű államot a területen. A gepidák állama valamivel tartósabb volt. Őket az avarok követték, majd a honfoglalás előtt egy ideig a magyarok ellenőrizték a Kárpátokon kívüli területeket.

Erdély a 10. századtól a Magyar Királyság része volt, Havasalföld és Moldva területe pedig sztyeppei nomádok birtoka volt: besenyők, úzok, kunok követték egymást a tatárjárásig.

A románokat – vlachokat - legelőször a Balkán belsejében, a mai Macedóniában zajló események kapcsán említik a 11. században. A magyar forrásokban csak a tatárjárás után szerepelnek a románok. A 13. századtól három jól elkülönülő területen éltek: Havasalföldön, Moldvában és Erdély egyes részein. Középkori elnevezésük a vlah - ejtsd: vlah, amiből a magyar nyelvben az oláh szó ered - volt. Önmagukat a „római” jelentésű *ruman* névvel jelölték (A Bizánci Birodalom lakói ugyancsak „rómaiaknak” nevezték magukat). Származásuk vitás. Egyes tudósok a rómaiak leszármazottjainak, vagy Dacia római provincia latinizált lakóinak tartják őket. Ez a román álláspont és ezt követik a nyugati ismeretterjesztő munkák is. Magyar tudósok szerint a Balkán belsejében alakult ki a román nép. A magyarok egészen a 20. század elejéig az *oláh* nevet használták a románok megnevezésére, mára azonban ez a név gúnynévnek számít. Eredetileg egyébként ez a szó mindenféle újlatin nyelven beszélő embert jelentett, az "olasz" szó alakváltozata.

A Havasalföldön és Moldvában kialakuló román fejedelemségek a 14. században a Magyar Királysággal álltak hűbéri viszonyban, majd kivívták önállóságukat. A 16. századig független államok voltak, majd több mint három évszázadon át az Oszmán Birodalom fennhatósága alatt álltak, de belső autonómiával rendelkeztek.

A 19. század második felében a nemzetközi események következtében (krími háború) Havasalföld és Moldva függetlenné váltak a törököktől. 1859-ben a két terület nemzetgyűlése közös fejedelmének választotta Alexandru Ioan Cuzát, majd a két fejedelemség 1862-ben egyesült. Az új ország neve Románia lett, Bukarest fővárossal, és a török birodalomban autonóm státuszt élvezett. A parlament 1866-ban

Két ország, egy cél, közös siker!

Hohenzollern Károly porosz herceget választotta fejedelemmé. Románia 1877-ben Oroszország oldalán belépett az orosz-török háborúba, és a török csapatok veresége után 1877. május 10-én parlamenti kiáltványban kinyilvánította állami függetlenségét, amelyet a San Stefanó-i béke révén az európai nagyhatalmak elismertek. A fejedelem 1881-ben I. Károly néven az ország első királya lett, és – a román alkotmány szerinti korlátozott jogkörrel – 1914-ig uralkodott. A korabeli Román Királysághoz tartozott Dél-Dobruzsza is. Itt állt a román királyok nyaralója Balcsik városában, mely ma Bulgária területére esik.

Erdély a középkorban a Magyar Királysághoz tartozott, majd a 16. század második felétől több mint egy évszázadig Erdélyi Fejedelemség néven a magyar fejedelmek gyakorlatilag önálló államként kormányozták. A 17. század végétől a Habsburg Birodalom tartománya volt, nagyfokú autonómiát élvezve. 1867-től több mint fél évszázadig az Osztrák–Magyar Monarchián belül Magyarország szerves részét képezte.

Erdélyben a románok nagyobb tömegű beköltözése a 13. században kezdődött, a 18. század végére pedig az összlakosságon belüli arányuk már meghaladta az 50%-ot. A 18. századtól kezdve elindult az erdélyi románok önállósodási törekvése, ennek része volt a Horea-féle lázadás, majd az 1848-49-es szabadságharcban a császári seregek oldalán való részvételük. Ez idő alatt számos kegyetlenséget követtek el az ott élő székely és magyar lakossággal szemben.

A 20. század elején a román nemzeti mozgalom a királyságbeli és az erdélyi románság egyesítését tűzte ki célul. Románia 1916-ban az Antant oldalán belépett az első világháborúba, és a Déli-Kárpátok szorosain keresztül hátbatámadta az Osztrák–Magyar Monarchiát. A főleg székelyekből álló honvédség feltartóztatta a románokat, majd az osztrák-magyar-német erősítés megérkezése után néhány hét alatt kiverték őket Erdélyből, s bevonultak Bukarestbe. 1918 végén, az Osztrák–Magyar Monarchia katonai és politikai összeomlásakor elfoglalta Erdélyt és Kelet-Magyarország egy részét. 1919 augusztusában a Magyar Tanácsköztársaság bukása miatt bekövetkező zűrzavart kihasználva, a román hadsereg bevonult Budapestre, amit csak novemberben hagyott el.

Az I. világháborút lezáró békeszerződés értelmében Románia része lett Erdély, a Bánság (Bánát) keleti része, az Alföld többi keleti vidéke Máramarossal (Partium) és Bukovina területének zöme, valamint a cári Oroszországtól elfoglalt, nagyrészt román lakosságú Besszarábia. / Annak ellenére, hogy az Antanttal kötött szerződésben kikötötték, Románia nem köthet külön békét, melyet mégis megkötött, amikor a magyar – osztrák - német alakulatok a román támadást visszaverve bevonultak Bukarestbe.

Románia egy részét 1940-ben a Szovjetunió ismét magához csatolta, ez a terület lényegében ma Moldova, illetve kis része Ukrajnához tartozik. A második bécsi döntés értelmében, ugyanebben az évben Magyarországhoz került Észak-Erdély és Székelyföld.

Két ország, egy cél, közös siker!

Románia a németek oldalán részt vett a második világháborúban, a keleti fronton több román hadsereg harcolt. 1940-44 között az Antonescu-rezsim uralkodott az országban, amely szabad kezet adott a román Vasgárdának. Ezek pogromokban és haláltáborokban több százezer zsidó és roma lakost végeztek ki. Észak-Erdély zsidóságát ugyanakkor a magyar kormány deportálta a német haláltáborokba (emiatt a túlélők máig kártérítést kapnak a magyar államtól). A II. világháború pusztításaiban körülbelül 800 000 civil és katona vesztette életét Romániában.

1944. augusztus 23-án, amikor a szovjet csapatok elérték a román határt, a katonai diktatúra megdőlt. A király vezetésével puccsot hajtottak végre és Románia sikerrel kiugrott a németek szövetségéből. A kiugrást többek között az tette lehetővé, hogy Hitler feltétlenül megbízott Ion Antonescu marsallban, így - ellentétben Magyarországgal - semmilyen kísérletet nem tett egy esetleges kiugrás megakadályozása érdekében. Románia számára a kiugrás megcsillantotta a lehetőséget: ismét megszerezheti Erdélyt, miközben az ennél kevésbé értékes Transznyisztriáról és Besszarábiáról kénytelen lemondani a Szovjetunió javára. Románia a szövetségesek oldalán harcolva fejezte be a háborút. Észak-Erdély és a Székelyföld ismét Románia részévé vált. 1944-45-ben Magyarországon 27 román hadosztály harcolt a szovjetek oldalán.

A második világháború után az ország a Szovjetunió erős nyomása alatt a kommunista tömb része lett. 1946-ban a román kommunista párt választási csalással átvette a hatalmat. A sztálinizmus évei alatt több százezer embert börtönöztek be politikai okokból, a börtönökben gyakori volt a testi kínzás. 1956-ban a magyarországi forradalommal való szimpatizálás vádjával több ezer erdélyi magyar személyt zártak börtönbe, sokakat meg is gyilkoltak közülük. A Szovjetunió a két ország kommunista vezetésének egyezsége alapján 1958-ban kivonta megszálló csapatait az országból, és ezután enyhült a diktatúra. A keleti blokk államai közt egyedül itt nem volt kötelező iskolai tantárgy az orosz nyelv. A 60-as évek végét és a 70-es évek elejét a gazdasági fejlődés és a relatív jólét jellemezte.

A szovjet csapatok kivonulása után az ország önálló külpolitikát folytatott. A 60-as években gazdasági kapcsolatot épített ki a nyugati világgal, és fontos közvetítői szerepet játszott a nemzetközi politikában, például békeközvetítő szerepet vállalt az 1967-es arab-izraeli háborút követő közel-keleti rendezési folyamatban. Ezzel az ország jelentős nemzetközi tekintélyre tett szert.

1965-től Nicolae Ceaușescu irányította az országot, aki a kifelé mutatott képpel szemben a belpolitikai életben személyi kultuszt és totális diktatúrát épített ki. Ceaușescu diktatúrájában kulcsszerepet kapott a román kommunista titkosrendőrség, a Securitate. Az elért gazdasági színvonal fenntartása érdekében a 70-es években az ország jelentős hiteket vett fel az IMF-től és a Világbanktól. 1977 és 1981 között az államadósság emiatt 3 milliárd dollárról 10 milliárd dollárra nőtt, és a nyugati tőke erre hivatkozva megpróbált befolyást gyakorolni a politikai rendszer demokratizálására. Ezt megakadályozandó a 80-as években Ceaușescu súlyos gazdasági megszorításokat vezetett be, és 1989-ig Románia sikeresen vissza is fizette a nyugati

Két ország, egy cél, közös siker!

államadósságokat. Ennek ára azonban a mély gazdasági válság és a lakosság teljes elszegényedése volt.

Ceaușescu több évtizedes hatalmának az 1989. december 22-én kitört romániai forradalom vetett véget. A véráldozatot is követelő népfelkelés a kommunista rendszer megdöntését eredményezte. A Ceaușescu-házaspár kivégzésének a médián keresztül az egész világ szemtanúja lehetett. A hatalmat a Nemzeti Megmentési Front vette át, amely többpártrendszeri választásokat és parlamenti demokráciát vezetett be az országban, bár az egykori kommunisták a demokratikusan választott kormányban is megmaradtak.

Az erdélyi magyarság vezetői (Tőkés László, Sütő András és mások) kezdeményező szerepet játszottak a forradalomban és a demokratikus átalakulásban. Létrejött a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), amely sikeres választási szereplése után fontos politikai tényező lett a parlamentben. A magyarok és románok között addig elhallgatott helyi etnikai feszültségek az 1990-es véres marosvásárhelyi zavargásokban csúcsosodtak ki.

1990-től 1996-ig az országot a Nemzeti Felszabadítási Frontból kivált politikai pártok koalíciója kormányozta Ion Iliescu államelnök vezetésével. Ezt az 1996-os választásokon ellenzéki győzelem és az Emil Constantinescu által vezetett koalíció kormányzása követte, majd 2000-től újra Iliescu és táborá volt hatalmon. Románia 2004-ben csatlakozott a NATO-hoz.

A 2004-es elnökválasztást Traian Băsescu nyerte meg. A kormányfő Călin Popescu-Tăriceanu lett, kormánya a Demokrata Párt, a Nemzeti Liberális Párt, Konzervatív Párt és az RMDSZ koalíciójára épült. 2005-ben tárgyalások kezdődtek Románia csatlakozásáról az Európai Unióhoz, amire 2007. január 1-jén került sor.

2008 végén Emil Boc került a miniszterelnöki székbe, ám egy évvel később kormánya egy elveszített bizalmi szavazás után nehéz helyzetbe került. 2009 végén Băsescu elnököt szoros eredménnyel újraválasztották, aki újra Emil Boc-ot jelölte kormányfőnek.

Feladat:

Két ország, egy cél, közös siker!

1. Magyarország történelmének összefoglaló rögzítése
2. Románia történelmének összefoglaló rögzítése
3. A két ország történelmének összehasonlító elemzése

4. Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) természetföldrajzának vázlata

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Magyarország északkeleti sarkában fekszik, s hazánk legkeletibb megyéje. Három országgal is határos. Északkeletről Ukrajna, délkeletről Románia, délnyugatról Hajdú-Bihar megye, északról Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Szlovákia határolja. Területe: 5938 km², lakosságának száma 572 423 fő! A megye székhelye Nyíregyháza. A megye települései közül Zsurk a legészakibb (Záhonyi kistérség/járás), Penészlek a legdélibb (Nyírbátori kistérség/járás), Garbolc a legkeletibb (Fehérgyarmati kistérség/járás), míg Tiszadob a legnyugatibb fekvésű (Tiszavasvári kistérség/járás).

Földrajzilag a megye változatos, domság és síkság is található itt. Természetföldrajzi szempontból két tájra, a Felső-Tisza-vidékre és a Nyírségre tagolható. Az Alföld legkeletibb részét alkotó Nyírség kb. 78%-a tartozik a megyéhez, a Felső-Tisza-vidék kistájai közül a Rétköz teljes mértékben, a Szatmári-síkságnak, a Beregi-síkságnak és az Ecsedi-lápnak pedig egy-egy része tartozik a megyéhez. A megye legmagasabb pontja a Kaszonyi - hegy (240 m), de jelentős még a Hoportyó (183 m) is.

A Nyírség 5100 km² –es területe 20-30, de helyenként 50 méterre szigetszerűen emelkedik ki a környező síksági térszínből. A Kiskunság után ez Magyarország második legnagyobb hordalékkúp-síksága. A jégkorszakban alakult ki, a környező hegységekből lefutó folyók hordalékából. A felhalmozódott 120-300 méter vastag folyóvízi hordalék és az Alföld peremterületeinek süllyedése következtében az ősfolyók útvonala is jelentősen megváltozott, majd a felszín alakításának folyamatában a szél is szerepet játszott. Megindult a futóhomok képződése, mely napjainkban is a térség legjellemzőbb felszíni formációja, mely néhány centimétertől 30-32 méteres vastagságban borítja a Nyírséget. Változatos formakincsének – pl. szélbarázdák, hordalékkúpok, maradékgerincek, folyóvölgy-maradványok, stb. - köszönhetően a Nyírség az Alföld egyik legváltozatosabb és legszebb tája. A

Két ország, egy cél, közös siker!

folyóvölgy-maradványokban több helyen kisebb-nagyobb, s részben mesterséges tó – pl. a Nyíregyháza melletti Sóstó - látható és a vidéket átszövő csatornák is legtöbbször e néhai folyóvölgyekben vezetnek. A Nyírség legnyugatibb, Tiszavasvárit és környékét magába foglaló része a Nyír - Mezőség. A homokot itt felváltja a löszös-homok, amely mezőgazdasági szempontból már jobb termőföld. E területet is át- meg átszövik a folyóvizek, melyek az egykori ősi folyóvölgyekben futó mesterséges csatornák. A Felső-Tisza-vidék több kisebb tájegységre, így a Szatmári- és a Beregi-síkságra, a Rétközre és a Bodroghözre tagolódik. A Szatmár-és a Beregi-síkság a Felső-Tisza-vidék egyik legszebb és néprajzi szempontból is igen érdekes területe. A tájat ma leginkább szántók, legelők, rétek és foltokban erdőségek borítják. A Szatmári-síkság fő folyójának, a Szamosnak partjait. Kb. 4 km széles és környezetéből mintegy 1-3,5 méterre kiemelkedő hordalékkúpokból álló un. folyóhát, a Szamoshát kíséri. (Hasonlóakkal találkozunk a Tisza, a Kraszna és a Túr mentén is!) A Szatmári-síkság egyik sajátossága, hogy a peremvidékektől kiindulva a középső részek felé mélyül, s így éppen a Tisza és Szamos találkozásánál a legmélyebb. Ez okozza a vizek gyors lefutását, de ugyanakkor a torkolatnál, a Tisza-Szamos találkozásánál a torlódást, egymás visszaduzzasztását is. Erre volt példa az 1970-es nagy árvíz is, amikor a Kárpátokban egyszerre lehullott nagy mennyiségű csapadék a három itteni folyón, a Tiszán, Szamoson és Túron egyszerre okozott nagyméretű árhullámot, s ezáltal negyven település került víz alá. A folyómeder és a Nyírség közötti sekély medencében alakult ki az Ecsedi-láp. A 19. század nagy folyószabályozásai (Tisza, Szamos, Túr, Kraszna), belvízelvezetései, láplecsapolásai (Ecsedi-láp) szinte teljesen megváltoztatták a tájat: Az Ecsedi-láp vizét a Kraszna és a környező lecsapoló csatornák a Tiszába vezették, a folyókat szűk árvízvédelmi töltések közé szorították. A Beregi-síkság területéből kiemelkedik a Tarpai-hegy 154 méter magas kúpja. A dácitból felépülő vulkáni hegy része annak a belső-kárpáti vulkáni koszorúnak, amely az Északnyugati-Kárpátoktól a Hargitáig húzódik. E vonulatsor részei a Tarpától és környékéről az országhatáron túl látható Beregi- és Nagyszöllősi - hegyek, illetve a Tokaji-hegység is. A Rétköz homokkal és öntéssiszappal borított területéből 2-3 méter magas homokbuckák emelkednek ki.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye éghajlata kontinentális, a mérsékelt meleg, mérsékelt száraz nyarú és hideg telű éghajlati körzethez tartozik. A Nyírség és a Felső-Tisza-vidék éghajlata hűvösebb, mint az Alföld belső területei. Az évi középhőmérséklet 9-9,5 °C, míg a Nyírség nyugati részén, a Nyíri - Mezőségben 10,5

Két ország, egy cél, közös siker!

°C. Az Alföldön a Felső-Tisza vidéken és a Nyírségben a leghosszabb és leghidegebb a tél. (Az Alföldön itt a leghidegebb a tél.) A nyár enyhébb, mint az Alföld többi területén. A júliusi középhőmérséklet a Nyírségben 22-23 °C, míg a Szatmári- és a Beregi-síkságon csak 20-21 °C. A csapadék átlagos mennyisége a megye területén 550-600 mm/év. A csapadék a Nyírség nagyobb részén csekélyebb, de a megye északi területein, a Rétközben, illetve a Szatmári- és a Beregi-síkságon – az Északkeleti-Kárpátok közelsége miatt – már eléri a 650-700 mm-t is.

A megye legnagyobb folyója a Tisza. (A Tisza Magyarország második legnagyobb folyója a Máramarosi havasokban ered. 962 km-es hosszából 596 km esik hazánk területére.) Ukrajnából Tiszabecs-nél lép Magyarországra, és a megyét Tiszadobnál hagyja el. A folyó megyei szakasza 235 km hosszú, s ebből 208 km a Felső-Tiszához tartozik, mely Tokaj - Rakamaz térségéig terjed. A megye további jelentősebb folyóvizei a Szamos, a Túr, a Kraszna, valamint a Lónyai-főcsatorna (Keleti-főcsatorna). Nagyobb állóvizei a Nagyvadas-tó (124 hektár), a Királyteleki-tó (23 hektár), valamint Nyíregyházán a Bujtos-tó és a Sóstó.

Szabolcs-Szatmár-Bereget a természet megáldotta minden szépséggel: máig őrzött csodavilágában otthon van a ritka madár, a jégkori virág, az évszázados fa, a sosem bolygatott ősgyep. A megyében sok helyen található érintetlen természeti környezet, ahol igen ritka növény- és állatfajok fordulnak elő. A Szatmári-síkság növény és állatvilága is rendkívül gazdag. Bár a fennmaradt adatok alapján a tájegység több mint felét még a 18. században is erdő borította, azonban ezt a területet – az idők során elvégzett meliorációs munkálatok következtében – sikerült szántóföldi művelésbe fogni. A Szatmári-síkság azonban máig különlegesen egyedi növény és állatvilággal rendelkezik, amit viszonylagos érintetlenségének, elzártságának is köszönhet. Természetes eredetű erdőfoltjai ugyan ma már kisebbek, de számos védett növény és állatfaj él még itt ma is. E növényritkaságok és állatfajok védelmére hozták létre 1982-ben a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetet, amely 110 négyzetkilométernyi terület foglal magába, erdőket, réteket, állóvizeket, s az ott élő ritka, vagy védelemre szoruló növény és állatfajokat. Ilyen a magos-ligeti Cserköz-erdő, ahol a kárpáti sáfrány még nagyobb számban fellelhető, vagy a Garbolci-erdő, ahol a ritka kockás liliom, az erdélyi csillagvirág és a réti kardvirág bontja szirmait. A Ricsei-erdő gyertyános tölgyeseiben nyílik a gyöngyvirág és a tavaszi tőzike, és égeres láperdeiben a békaliliom. A Ricsei-erdőben sok védett madárfaj is otthonra lelt, fészket rak itt például

Két ország, egy cél, közös siker!

a ritka fekete gólya és a darázsölyv is. A hajdani tölgyerdők irtványföldről alakult ki a híres Túrsvándi közelében fekvő Rókás legelő is, melynek ritkán megmaradt famatuzsálemerei mára már alaposan megfogyatkoztak, vagy a Garbolci legelő, mely ugyancsak irtáson alakult ki. A Szatmári-síkság különlegességei közé tartoznak még a kórokozónak ellenálló ártereken, folyópartokon még fellelhető szatmári „dzsungelgyümölcsösök” is, melyeknek dió, alma, körte és szilvafái máig termést hoznak. Az itt található diófaligetekben terem a milotai és tiszacsécsi dió. Az itt termő "nemtudom - szilva" néven ismert szilva apró kék gyümölcséből a híres szilvalekvár és aszalt szilva mellett a világhírű szatmári szilvapálinkát készítik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye védett természeti értékeinek listája: Anarcs - Kastélypark, Baktalórántháza - Kastélypark, Balkány - Mamutfenyő, Bátorligeti Legelő, Bátorligeti Ósláp, Berkesz - Kastélypark, Császló - Öreg som, Cégénydányád - Kastélypark, Eperjeske - Kastélypark, Fehérgyarmat - Platánfa, Fényi Erdő, Gávavencsellő - Kastélypark, Kállósemjén - Mohos tó, Elmeógyógyintézet parkja, Kastélypark, Kék - Láprét, Kisléta - Kastélypark, Kastélypark (Kocsord), Mándok - Kastélypark, Nagyar - Petőfi-fa, Nyíregyháza - Igrice-mocsár, Páfrányfenyő, Tiszafák, Szabolcsbáka - Öreg hárs, Szabolcsveresmart - Kastélypark, Tiszadob - Kastélypark, Tiszavasvári - Kastélypark, Tuzsér - Kastélypark, Újfehértó - Orchideás rét, Vaja - Várkert, Tó - úszószigetek, Vásárosnamény - Vásárosnamény-Vitka közötti platánfa sor.

Szatmár megye (románul Județul Satu Mare) Románia északnyugati részén helyezkedik el. A mai Partium (Részek) területéhez tartozik, noha történelmileg nem volt annak része. Székhelye Szatmárnémeti (113 688 lakos). Szomszédos megyék: keleten Máramaros megye, délen Bihar megye és Szilágy megye, nyugaton Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország), északon Ukrajna.

A megye területe 4 419 km². Északon terül el az Avasság, valamint a Gutin-hegység egy kis része. Avasság az egykori Szatmár vármegyében az Avas-hegység alatti, az Alföldre nyíló hegyi medence elnevezése. Ezek az Északkeleti-Kárpátokhoz tartozó hegyek alkotják a terület 17%-át. A többi dombvidék (20%) és síkság, amely az Alföldhöz tartozik. Legfontosabb folyók a Szamos, a Túr és a Kraszna. Legmagasabb pontja a Vf. Rotund (1240 m), a Gutin-hegységben található. A legmélyebb pontja 120 m. A földek 72%-a mezőgazdasági földterület (3 181 km²), 18%-a erdőség (795 km²),

Két ország, egy cél, közös siker!

3% víz (133 km²) és 7% egyéb terület (310 km²). Falvai a középkorban a szatmári vár uradalmához tartoztak. Az avassági falvak lakosságának többsége román, román elnevezése a magyarból származik (Oaş/Avas). A terület magyar lakossága a medence középső részén a Túr és a Tálna-patakok mellett Avasújvárosban, Kőszegremetén és Vámfaluban élt.

A Gutin-hegység vagy Gutin (románul Munții Gutâi) hegység a Keleti-Kárpátok belső vonulatában, a Vihorlát–Gutin-hegyvidékben. Hossza 45 km. Legmagasabb pontja a Gutin (1447 m). A Vihorlát–Gutin-hegyvidék egyik legkeletibb tagja. Nyugati szomszédja az Avas-hegység, melytől az Avasújfalu és Técső közötti 583 m magas hágó választja el. Keleti szomszédja a Lápos–Széplés-hegyvidék részét képező Lápos-hegység, határuk a Kapnikbánya és Budfalva közti 1039 m magas hágó alkotja. A Fenyő-hegy és a Rozsály-hegy közötti részét Kőhátnak is nevezik. A Szatmári-síkság vagy Szamos-síkság (románul Câmpia Someșului) Magyarországon és Romániában található tájegység. Nyugaton, Magyarországon, a Nyírség peremvidékéig, illetve a Kraszna csatornától a Tisza vonaláig terjed, keleten és délen, Románia területén az Avas-hegység, Kőhát-hegység, Gutin-hegység, valamint a Szilágyság nyugati szélén fekvő Bükk-hegység nyúlványai határolják.

Az ún. Nyugati-, vagy Tiszai - Alföld Romániában 40-120 kilométeres keskeny sávban húzódik az Erdélyi-szigethegység és a Bánsági hegyvidék között, s nagyjából Szatmár vidékétől az Al-Dunáig terjed. A keskeny síkságot a Szamos, a Körösök, a Maros, a Béga, a Temes, és a Berzava egymásba kapcsolódó hordalékkúpjai építették fel. A hordalékkúp-síkság nagy részét a jégkorszak végi hullóporból képződött lösz fedte be, s felszínébe a fő vízfolyások medreket és teraszvölgyeket alakítottak ki. A Szamos-síkság (Câmpia Someșului) észak felé kiszélesedve tengerszint feletti magasságából jelentősen veszít. A tájat itt futóhomokból épült dűnék és apró mocsarak színesítik. A Szatmári síkság felszíne sík, folyókkal szabdaltnak, geomorfológiailag tökéletes síkságnak mondható. Magasságkülönbsége a legmagasabb és legalacsonyabb pontja között csekély, vagyis még 15 métert sem tesz ki. Felszínét a Tisza, Szamos, Túr, s kisebb folyók holocén időszaki mederváltozásai, üledék-felhalmozásai alakították. Ezek a folyóhátak váltak alkalmassá a későbbiekben az ember itteni megtelepedésére, s mezőgazdasági, szántóföldi művelésre. A folyóhátakat megszakító lejtők pedig levezették a folyók árvizeit az ártéri síkságok alacsonyabban fekvő részeire. A Tisza és annak bal-parti mellékfolyói – pl. a Szamos, a Fehér-, a Fekete- és a Sebes-Körös,

Két ország, egy cél, közös siker!

valamint a maros és a Béga - a folyószabályozások előtt gyakran elöntötték az ártéri síkság alacsonyabban fekvő részeit, sokszor az áradások egymást érték, amihez nagyban hozzájárult az is, hogy ezen a tájon a Kárpátok közelsége miatt a csapadék mennyisége is magasabb az országos átlagnál. A sok áradás, és csapadék miatt a síkság mélyebben fekvő, lefolyástalan részein olyan nagy kiterjedésű lápok és mocsarak alakultak ki, mint például az Ecsedi láp volt lecsapolása előtt.

Románia a mérsékelt éghajlati öv kontinentális klímaterületéhez tartozik. Az ország éghajlatának alakításában meghatározóak a kontinentális kelet-európai légtömegek. Az Atlanti-óceán hatása csak a Nyugati-alföldön érezhető, melynek éghajlata mérsékelt-kontinentális. Az évi középhőmérséklet az ország területén 8 °C, a legmelegebb hónap a síkságok területén 23-24 °C, míg a hegyekben 14-16 °C. A leghidegebb hónap középhőmérsékleti értéke 0 és -7 °C között változik. A Szatmári-síkságon legmagasabb lejegyzett hőmérséklet +39,4 °C volt. A legalacsonyabb hőmérsékletet Szatmárnémetiben mérték, ez -30,4 °C volt. A csapadék eloszlása térben és időben is egyenetlen. Románia átlagos csapadékmennyisége 6-700 mm. A Nyugat-alföldön az országos átlagnál kevesebb csapadék átlagos mennyisége, 3-600 mm között mozog. Románia területének nagy részét, így a Nyugati-alföldet is kiváló termőképességű csernozjom talaj borítja. A terület az ország mezőgazdasági művelés szempontjából legértékesebb vidékeinek egyike.

A természetes növénytakaró az alföldeken és az Erdélyi-medencében eredetileg erdőssztyepp volt, de a társadalom gazdálkodó tevékenysége során ez kultúrtájjá alakult. A síksági térszínek legjellemzőbb állatai a rágcsálók és a madarak, míg a tavak, folyók árterületei és a nádasok állatvilága gazdagabb.

Feladat:

1. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) földrajzi adottságainak összefoglaló rögzítése
2. Szatmár megye földrajzi adottságainak összefoglaló rögzítése
3. A két megye földrajzi adottságainak összehasonlító elemzése

Két ország, egy cél, közös siker!

5. Szabolcs-Szatmár-Bereg (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) történelem- és társadalomföldrajzának vázlatja

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Magyarország közigazgatási rendszerében a 19 megyénk egyike, s a történelem során alapvetően három – korábban különálló - történelmi megye/vármegye – Szabolcs, Szatmár és Bereg - összekapcsolása során jött létre. Napjainkban a Romániában ismert Szatmár megye – a névazonosságot megtartva – ugyancsak az egykori történelmi Magyarország Szatmár vármegyéjének/megyéjének egy részéből alakult meg. A két szomszédos ország határ-menti megyéit illetően a közös az, hogy mindkettő részét képezi, illetve azt alkotja az egykori Szatmár vármegye egy-egy része.

Szabolcs vármegye közigazgatási egység volt Magyarország alföldi részén. Területének szinte egésze – néhány Ukrajnához tartozó település kivételével – jelenleg is Magyarországhoz tartozik. Szabolcs, hazánk Tisza bal-parti részének egyik vármegyéje, határolja északon Zemplén vármegye és Ung vármegye, keleten Bereg vármegye és Szatmár vármegye, délen Bihar vármegye és Hajdú vármegye, nyugaton Borsod vármegye és Zemplén vármegye. Szabolcs a legrégebbi vármegyék közé tartozott.

Területe 1876-ig a mai Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati, valamint Hajdú-Bihar megye északi és nyugati részeit foglalta magába. A 17. századtól a Hajdú városok kiváltak a megyéből, létrehozva a Hajdú kerületet. Az 1876-os megyerendezés során

Két ország, egy cél, közös siker!

a megye délnyugati területei a Hajdú kerületből alakult Hajdú vármegyéhez kerültek. Ugyancsak ekkor lett a vármegye székhelye Nagykálló helyett Nyíregyháza. A vármegye összlakossága 1891-ben 244 945 lakos volt, ebből 234 920 magyar (95,90%), 1357 német (0,55%), 714 román (0,29%), 596 ruszin (0,24%) és 461 egyéb (0,18%).

A trianoni békeszerződés a vármegyét annyiban érintette, hogy a Tisza jobb partján fekvő három községét (Eszeny, Szalóka és Tiszaágtelek) Csehszlovákiához csatolták. Mivel Ung vármegyéből Magyarországon csupán két község maradt (Záhony és Győröcske), ezért az 1923-as megyerendezés során a két vármegyét összevonták Szabolcs és Ung k.e.e. vármegye néven, és egyidejűleg az addig Bereg vármegyéhez tartozott Nagylónya, Kislónya, Mátyus és Tizsakerecseny községeket is ide csatolták.

1938-ban az első bécsi döntést követően Ung megye újraalakult a Csehszlovákiától visszakapott területen, így Szabolcs vármegye ismét önállóvá vált. A két megye közötti határvonal azonban a Tisza, vagyis az addigi országhatár lett, így az 1920-ban elcsatolt négy község Unghoz került, Záhony és Győröcske viszont Szabolcshoz tartozott továbbra is. A négy egykor Bereg megyei községet azonban ismét elcsatolták, így azok Bereg és Ugocsa megyéhez kerültek.

A vármegye területe az 1945-ös megyerendezés következtében módosult ismét, amikor néhány község átcsatolásával kiigazították határait Szatmár-Bereg és Hajdú vármegye irányában.

Szabolcs vármegye megszűnésére az 1950-es megyerendezéskor került sor, amikor összevonták Szatmár-Bereg megyével Szabolcs-Szatmár néven, amelyet 1990-től Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének neveznek.

Két ország, egy cél, közös siker!

Szatmár vármegye közigazgatási egység volt az egykori Magyar Királyság középső részén. A vármegyét Szent István király hozta létre az államalapítás és a királyi vármegyerendszer megszervezése idején Szatmárvár központtal valószínűleg a Kaplon nemzetség birtokaira alapozva. A vármegye a török időkben, az ország három részre szakadásakor többnyire a Partiumhoz tartozott. Az 1876-os megyerendezéskor a megszűnő Kővárvidék egy részével bővült. Székhelye 1800-tól 1920-ig Nagykároly, 1920-1940 között Mátészalka, 1940-45 között Szatmárnémeti, 1945-50 között ismét Mátészalka volt. A vármegye kilenc járásra volt felosztva: Nagykárolyi járás, székhelye Nagykároly, Szatmárnémeti járás, székhelye Szatmárnémeti, Csengeri járás, székhelye Csenger, Fehérgyarmati járás, székhelye Fehérgyarmat, Mátészalkai járás, székhelye Mátészalka, Szinérváraljai járás, székhelye Szinérváralja, Nagybányai járás, székhelye Nagybánya Nagysomkúti járás, székhelye Nagysomkút és az Erdődi járás, székhelye Erdőd.

1910-ben a vármegye összlakossága 361 740 személy volt, ebből: 235 291 (65,1%) magyar, 118 774 (32,8%) román, 6041 német, 398 szlovák, 1236 egyéb. A magyarság a csengeri, fehérgyarmati, mátészalkai, szatmári és nagykárolyi járásokban, valamint a három városban túlnyomó többségben élt; az románok az avasi, a nagybányai, nagysomkúti és szinérváraljai járásban voltak többségben, a németek csak az erdődi járásban képeztek nagyobb szigeteket.

A vármegye területe nyugaton síkság, keleten találhatóak domboságok. A síkságok között találhatóak voltak mocsárvidékek is, illetve domboságok vízben igen gazdagok. Legfontosabb folyói a Szamos, a Lápos illetve a Túr. Északról Bereg, Ugocsa és Maramaros, keletről Szolnok - Doboka, délről Szolnok - Doboka, Szilágy és Bihar, nyugatról pedig Szabolcs vármegye határolta.

Két ország, egy cél, közös siker!

Területét 1920-ban a trianoni békeszerződéssel Magyarország, Románia és Csehszlovákia között osztották fel. Területe 1910-ben 6287 km², ebből Romániához 4505 km² (71,7%) került, Csehszlovákiához pedig Nagypalád község (0,4%).

1920-ban a magyarországi részhez csatolták Ugocsa vármegye Magyarországon maradt néhány négyzetméternyi lakatlan területét, majd 1923-ban egyesítették Bereg vármegye Magyarországon maradt területével Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegye néven. 1940-45 között teljes korábbi területét ismét Magyarország birtokolta, és ezekben az években a ismét önállóan működött. 1945-ben a trianoni határok helyreállítása miatt lényegében az 1923-ban kialakult állapot állt helyre azzal a különbséggel, hogy az egyesített megyét most Szatmár-Bereg megyének hívták. (Romániai részének története Szatmár megye néven folytatódik, valamint néhány település Ukrajnához, a Nagyszőlősi járáshoz került.)

Az 1950-es megyerendezés során Szatmár-Bereg megye egyesült Szabolcs megyével Szabolcs-Szatmár megye néven, amit 1990-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére változtatta

Bereg vármegye (németül: Berg; latinul: Bereghiensis) közigazgatási egység volt a Magyar Királyság kárpátaljai részében. A vármegye területének nagy része Ukrajna, kisebb része pedig Magyarország területén fekszik. Bereg vármegye előzménye a tatárjárás előtt a beregi erdőispánság volt. Bereg vármegye a tatárjárást követően alakult ki Borsova vármegye területén. Első említése 1248-ból származik. 1299-ben már nemesi vármegye. A 14. század elején Munkács vára volt a központ. a 16–17. században a Felső-magyarországi Főkapitányság része, amelyet 1606-ban, 1624-ben, 1645-ben átengedtek az erdélyi fejedelmeknek. A karlócai békekötés után a Magyar Királyság része Munkács központtal. II. József a IV. Munkácsi Kerületbe osztotta, 1851-1860 között a Kassai Kerület része. 1867-1918 között a vármegye központja Beregszász volt.

A lakosság száma 1880-ban 153 377 volt. Közülük 64 880 magyar (42,30%), 8 719 német (5,68%), 931 szlovák (0,61%), 122 román (0,08%), 73 797 rutén (48,11%) anyanyelvű volt. A vármegye összlakossága 1900-ban 208.679 személy volt, ebből 95.398 (45,7%) ruszin, 93.198 (44,7%) magyar, 18.639 (8,9%) német, 991 szlovák, 72 román, 20 horvát és 361 egyéb.

1918-tól a vármegye északkeleti, nagyobbik része Csehszlovákiához tartozott, amit a trianoni békeszerződés erősített meg 1920-ban.

Két ország, egy cél, közös siker!

Bereg vármegye északi részét a Keleti-Beszékely hegység, déli részét pedig az Alföld foglalta el. Legfontosabb folyója a Tisza. A vármegyét északon Galícia osztrák tartomány, keleten Máramaros és Ugocsa vármegyék, délen Ugocsa illetve Szatmár vármegyék, nyugaton pedig Szabolcs és Ung vármegyék határolták.

A megye Magyarországon maradt részének először Tarpa lett a székhelye, majd 1923-ban összevonták Szatmár vármegye és Ugocsa vármegye maradékával Szatmár, Ugocsa és Bereg k.e.e. vármegye néven Mátészalka székhellyel.

Az I. bécsi döntés alapján 1938-ban ismét magyar birtok lett az addigi határ melletti területsáv, így Bereg és Ugocsa megyékből is egy pár tucat község. Ekkor Szatmár megye önállóvá vált, Bereg és Ugocsa megyék területe pedig Bereg és Ugocsa k.e.e. vármegye néven, Beregszász székhellyel új közigazgatási egységgé alakult.

1939-ben a magyar hadsereg megszállta Kárpátalját, benne Bereg teljes területét is. Mivel azonban Kárpátalja külön jogi státuszt kapott, Bereg vármegye nem kapta meg az oda tartozó korábbi területét, hanem ott Beregi közigazgatási kirendeltség néven szerveztek új területi egységet. A második bécsi döntés alapján 1940-ben magyar birtok lett többek között Ugocsa megye addig Romániához tartozott déli fele is, így Bereg és Ugocsa k.e.e. vármegye szétvált két önálló megyére.

A második világháború végén kötött fegyverszüneti megállapodást követően ismét az 1938 előtti határok álltak helyre, ezért 1945-ben újabb közigazgatási rendezésre került sor, melynek során a korábbi Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék területét Szatmár-Bereg vármegye néven végleg egyesítették. Az 1950-es megyerendezés során ez Szabolcs-Szatmár megye része lett, amit 1990-től Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének neveznek. Kárpátalja Bereg oda tartozó részével együtt 1945-től a Szovjetunió része lett. A környező kommunista országokhoz hasonlóan a Szovjetunió is asszimiláló politikát folytatott, így az egykori Bereg vármegye magyarjai is fogyatkoztak.

Két ország, egy cél, közös siker!

Szatmár megye (Románia)

Előzménye a magyar királyságbeli Szatmár vármegye, mely a középkorban alakult ki. 1800-tól a megyeszékhely Nagykároly, az 1876-os megyerendezés kapcsán bővült a Kővárvidék egy részével. 1910-ben a vármegye 6287 km², melyből 4505 km² került Romániához Trianonban (71,7%), a vármegye 0,4%-a (Nagypalád) Csehszlovákia birtoka lett, ma Ukrajna része. A román közigazgatásban a megyeszékhely Nagybányára tevődött, az Ugocsa vármegyei Halmi járást, mely Romániáé lett, valamint a Szolnok-Doboka vármegyei Kápolnokmonostori járást idecsatolták, viszont a Nagykárolyi járást és Dobra, Nántú, Rákosterebes községeket Szilágyhoz. Érdekes módon az 1940-ben a magyar közigazgatáshoz visszakerült vármegyében megőrizték e román módosításokat, 1945-től ismét román impérium, 1952-től Máramaros tartomány része. 1968-as újjászervezésekor hozzákerül Tasnád és környéke, valamint egy-egy falut elcserél Bihar megyével, így ma (Piskolt Szatmárhoz, Érkörtvélyes Biharhoz tartozik.)

Két ország, egy cél, közös siker!

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország)

Szabolcs-Szatmár megye közigazgatási beosztása 1950–1990 között

- Járások 1950–1983 között

Az 1950-es megyerendezés előtt Szabolcs megyéhez kilenc járás tartozott: Dadai alsó (székhelye Tiszalök volt), Dadai felső (Gáva), Kisvárdai, Ligetaljai (Nyíradony), Nagykállói, Nyírbaktai (Baktalórántháza), Nyírbátori, Nyírbogdányi (Kemecse) és Tiszai (Mándok). Ugyanakkor Szatmár-Bereg megyéhez négy járás tartozott (Csengeri, Fehérgyarmati, Mátészalkai és Vásárosnamény). A megyerendezéskor a Ligetaljai járás területét felosztották Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar megye között és megszüntették, így az új Szabolcs-Szatmár megyében 1950. március 16-ától tizenkét járás volt.

Az 1950-es járásrendezés során, június 1-jén a Tiszai járást felosztották a Kisvárdai és a Vásárosnaményi járások között. Ugyanekkor a Dadai felső járás is megszűnt, de területéből néhány Nyíregyháza környéki községgel kiegészítve létrehozták az új Nyíregyházi járást. Szintén ekkor igazították az összes járás elnevezését a székhelyéhez. Mindennek következtében a tanácsrendszer bevezetésekor Szabolcs-Szatmár megye tizenegy járásra oszlott (Baktalórántházi, Csengeri, Fehérgyarmati, Kemecsei, Kisvárdai, Mátészalkai, Nagykállói, Nyírbátori, Nyíregyházi, Tiszalöki és Vásárosnaményi). Ezt követően 1983-ig a tizenegyből öt járás szűnt meg: a Kemecsei (1956-ban), a Csengeri (1969-ben), a Baktalórántházi és a Tiszalöki (1970-ben) végül a Nagykállói (1978-ban). A járások megszűnésekor, 1983 végén tehát a megyéhez hat

Két ország, egy cél, közös siker!

járás tartozott (Fehérgyarmati, Kisvárdai, Mátészalkai, Nyírbátori, Nyíregyházi és Vásárosnaményi).

- Városok 1950–1983 között

Az 1950-es megyerendezéskor Szabolcs megyéhez egy megyei város tartozott, Nyíregyháza, Szatmár-Bereg megyéhez pedig egy sem. 1983-ig öt másik település szerzett városi rangot a megyében: Mátészalka (1969-ben), Kisvárdai (1970-ben), Nyírbátor (1973-ban), végül Fehérgyarmat és Vásárosnamény (1978-ban), így 1983-ra a városok száma hatra nőtt. A tanácsok megalakulásától 1954-ig Nyíregyháza közvetlenül a megyei tanács alá rendelt város volt, 1954 és 1971 között a megye összes városának jogállása járási jogú város volt, azután pedig egyszerűen város.

- Városkörnyékek 1971-1983 között

Szabolcs-Szatmár megye városai közül 1983-ig négy körül alakult városkörnyék: a Kisvárdai, Mátészalkai és Nyírbátori 1977-ben, a Vásárosnaményi pedig 1978-ban. Ezek mindegyike csak a városhoz legszorosabban kapcsolódó községeket foglalta magába, a megye valamennyi városa járási székhely maradt 1983 végéig.

- Városok és városi jogú nagyközségek 1984-1990 között

1984. január 1-jén valamennyi járás megszűnt az országban és a megye valamennyi városa városkörnyékközponttá vált. Ugyanekkor alakult városi jogú nagyközséggé és lett nagyközséggörnyék-központ Tiszavasvári, mely aztán 1986-ban várossá alakult. 1989-ben kapott városi rangot Csenger, Nagykálló és Záhony, de ezek már nem lettek városkörnyék-központok. 1989-ben Nyíregyháza azon három megyeszékhely között volt, amelyeket az Elnöki Tanács megyei várossá nyilvánított, így 1990-ben, a tanácsrendszer megszűnésekor Szabolcs-Szatmár megyében már tíz város volt, közülük egy megyei város.

- Önkormányzat és közigazgatás (Kistérségek)

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kistérségei (területi beosztás: 2007. szeptember 25., terület és lélekszám: 2007. január 1.)

Kistérség neve	Székhelye	Terület (km ²)	Lélekszám (2007. január 1.)	Település
Baktalórántházai kistérség	Baktalórántháza	451,75	35 371	19
Csengeri kistérség	Csenger	246,55	13 877	11
Fehérgyarmati kistérség	Fehérgyarmat	702,64	38 956	49
Ibrány–Nagyhalászi kistérség	Ibrány	521,09	45 768	17
Kisvárdai kistérség	Kisvárdai	443,71	54 117	21
Mátészalkai kistérség	Mátészalka	624,74	66 190	26

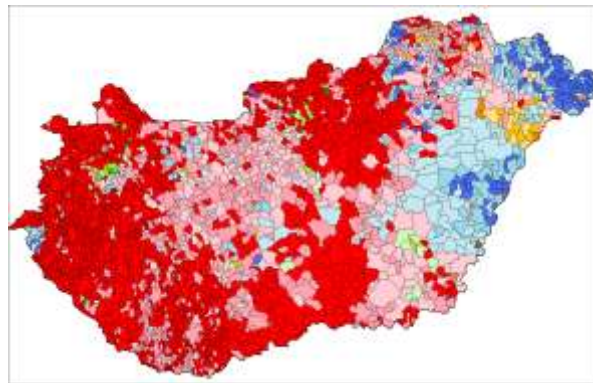
Két ország, egy cél, közös siker!

Kistérség neve	Székhelye	Terület (km ²)	Lélekszám (2007. január 1.)	Település
Nagykállói kistérség	Nagykálló	518,29	45 673	9
Nyírbátori kistérség	Nyírbátor	695,94	44 808	20
Nyíregyházai kistérség	Nyíregyháza	539,32	142 247	9
Tiszavasvári kistérség	Tiszavasvári	479,06	37 531	10
Vásárosnaményi kistérség	Vásárosnamény	567,49	31 266	27
Záhonyi kistérség	Záhony	145,97	20 250	11

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népessége és felekezeti megoszlása

A megye hagyományosan az ország "népességellátójának" tekinthető, ugyanis a vitális, jó népmozgalmi arányszámokkal rendelkező (korábbi) mezőgazdasági népesség (református és katolikus egyaránt) főleg az 1950-es évektől (a mezőgazdaság modernizációját követően) tömegesen vándorolt az ország iparosodó megyéibe (főleg a szomszédos Borsodba), és - az országban a legkevésbé vitális népességének köszönhetően az 1960-as évektől egyre inkább demográfiai vákuumba került - Budapestre, biztosítva ezáltal a megfelelő számú munkaerőt ezen térségek számára.

A megye népessége hagyományosan főleg református (41%). Jelentős a római katolikusok (24%) és a görög katolikusok (18%, jelentős részben rutének és észak-erdélyi románok elmagyarosodott leszármazottai) közössége is. A korábban népes zsidó közösségnek csak töredékei maradtak meg.

Feladat:

1. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) történelmének összefoglaló rögzítése
2. Szatmár megye (Románia) történelmének összefoglaló rögzítése
3. A két megye történelmének összehasonlító elemzése

Két ország, egy cél, közös siker!

6. A megyeszékhelyek, Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) földrajza és történelme

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelye (Nyíregyházi kistérség/Nyíregyházi járás), 1990 óta megyei jogú város. Az ország hetedik legnagyobb városa, több mint 117 000 lakossal (117 658 fő/2012.01.01). Népsűrűsége 428,56 fő/km². Dinamikus és látványos fejlődése a 18. század óta töretlen. A térség gazdasági és kulturális motorja. Vonzó turisztikai célpont. Az Észak-Alföld második legjelentősebb településének számít. A több mint 300, köztük számos különleges fajt bemutató Állatparkja európai szinten is elismert.

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, az észak-alföldi régióban (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye) helyezkedik el. Az Észak-Alföld – Debrecen utáni - második legjelentősebb városa. A Nyírség központjában fekszik, mint mezőváros. A város határait igen tág keretekben szokták érteni, mivel általában ide sorolják a közelben fekvő bokortanyákat. Közlekedés-földrajzi helyzete jó, mert a 4-es, 41-es, 36-os és a 38-as főutak keresztezésénél fekszik, ezáltal könnyen megközelíthető. (A Kárpátaljára és Románia északi részébe indulók, illetve átutazók szempontjából a város „elkerülhetetlen”.

Az országos közúti forgalmat az ország fővárosa, Budapest felé az M3-as autópálya és továbbá 4 országos főút (4-es, a 36-os, a 38-as, a 41-es számú főutonalak) és az alsóbbrendű állami utak, pedig az ország más városai, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye települései felé biztosítanak összeköttetést. A régió jelentős városai és az ország nagyobb települései felé a Szabolcs Volán Zrt. indít távolsági járatokat.

Két ország, egy cél, közös siker!

Nyíregyháza közúthálózatára – a város csomópont jellege miatt – nagyon nagy terhelés hárul. A belvárost egy 2X2 sávós "nagykörút" veszi körül. A szűk városközpontot pedig a "kiskörút" határolja, aminek az északi, a keleti és a déli része már elkészült. A várost nemrégiben elérő M3-as autópálya remélhetőleg csökkenteni fogja a belvároson átmenő utak forgalmát, terhelését. Az autópálya átadásával egy időben átadták a keleti elkerülő utat (403-as főút) ami lehetőséget ad, hogy Budapest felől, Záhony felé közlekedők elkerülhessék a várost, illetve a Záhonytól Budapest ill. Debrecen felé érkezőknek sem kell áthaladniuk a városon. Nyíregyháza-körgyűrű-nek része a már kész 403-as főút és a várostól délre fekvő M3-as autópálya. A körgyűrű még hiányzó nyugati része a 338-as főút (már engedélyezve, de az építkezés kezdete még nem ismert) és az északi szektor.

Vasúti kapcsolatai közül a legfontosabb a 100-as, Budapest - Záhony közötti kétvágányú, villamosított fővonal, amelyből itt ágazik ki a Tokaj felé vezető 100c számú, a Mátészalka felé vezető 113-mas számú és a Vásárosnaménybe vezető 116-os számú vasútvonal. Nyíregyháza a végállomása a Ohat-Pusztakócs–Nyíregyháza-vasútvonal vonatainak, melyen Tiszalökgig van személyforgalom. Az állomás mellől indultak a Nyírvidéki Kisvasút vonatai Dombrádra és Balsára. A kisvasúti vonalakon 2009 decemberében szűnt meg a közlekedés. A nyíregyházai egyike az ország legforgalmasabb vasútállomásainak. Budapestre óránként indulnak InterCity járatok, Debrecen illetve Miskolc felé. Nyíregyháza a városba érkezőket új és korszerű állomásépületben fogadja.

Nyíregyháza rendkívül fejlett tömegközlekedéssel rendelkezik, amit a buszhálózat lát el. A buszok útvonala főleg a Vasútállomás, a Vay Ádám körút, Örökösöld és a Sóstói úti kórház köré koncentrálódott. A belterületi buszok száma huszonkilenc, emellett működik a városban hét, zöld számmal jelölt, H kezdőbetűvel ellátott járat is, ami a legkülső területeket köti össze a belvárossal. Távolsági buszok indulnak innen minden irányba. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szinte összes fontosabb vagy nagyobb települését érinti egy távolsági járat, illetve a város irányít buszokat a régió nagyobb településeire, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén, és Heves megyébe is.

Nyíregyházának repülőtere is van, melynek a - városnéző repülők és "légitaxi" szolgáltatás gépeinek kiszolgálásán kívül – jelentősebb belföldi és nemzetközi kisrepülőgép-forgalmat is lebonyolít.

Nyíregyháza az Alföld északkeleti részén, a Nyírség szívében található, melyet gyakran emlegetnek a „Nyírség fővárosa” elnevezéssel is. (A táj nagy része Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el, de vannak települések Hajdú-Bihar megyében, illetve a romániai Szatmár megyében is.) A legmagasabb pontja a Nyírbogát területén található Hoportyó, ami 183 méter magas.

Két ország, egy cél, közös siker!

A Nyírség az Alföld egy kisebb részét foglalja magában. Felszínének kialakításában a folyók és a szél játszották a legnagyobb szerepet. A folyók hordalékkúpokat és elhagyott medrek mentén vastag üledéket raktak le. A hordalékkúpok anyagából a szél homokot halmozott fel.

A Nyírség hatalmas, mészszegény homok és lösz-homok keverékből álló szigetként ékelődik a környező tájak túlnyomórészt lösz- és agyagfelszínei közé. Ez hazánk második legnagyobb futóhomok-területe. Annak az óriási jégkori hordalékkúpnak a maradványa, amelyet az Erdély és az Északkeleti-Kárpátok felől érkező vizek építettek. Mikor a földtörténeti jelenkor hajnalán a Bereg-Szatmári-sík és a Bodroghöz megsüllyedt, a folyók egymás után elhagyták a Nyírséget, és megkezdődött a szél munkájának időszaka, amely szétterítette az üledéket. A Nyírség klímájának egyik meghatározó jellemzője az Alföld délebbi részeinél kevésbé forró nyár és a több csapadék. A Nyírség éghajlata a zárt erdők kialakulását biztosítja, de a növényzet megvalósuló formáját a lokális talajviszonyok erősen befolyásolják.

Ennek megfelelően az ősi vegetáció képét a túl száraz és túl nedves térszíneken felnyíló zárt erdők határozhatták meg. Az erdőket a kocsányos tölgy uralta, ezüsthárral vegyes gyöngyvirágos tölgyesek, keményfás ligeterdők, gyertyános tölgyesek váltakoztak a térszínnek megfelelően. Az erdős tájat a magasabb buckaoldalokon és buckatetőkön homok-pusztákkal mozaikos nyílt tölgyesek szakították meg, a mélyebb buckaközi térszíneken a folyamatos vízhatás miatti láposodás, sőt, tavak ('nyírvíz-laposok') kialakulása volt jellemző. Meglepő módon a nyugati, délnyugati Nyírségben a fenti élőhelyek maradványfoltjai mellett szikes területek só-tűrő, só-kedvelő növényközösségek váltogatják egymást. A nyírségi élővilág egyik fő jellegzetessége, hogy kis területen belül egymástól nagymértékben eltérő igényű fajok, életközösségek alkotnak változatos mozaikot. Ennek oka a speciális domborzati formák okozta mikro- és mezoklimatikus változatosság. A Nyírség jelenkori növénytakarója már csak egymástól elszigetelt, apró, többségében rossz állapotú foltokban őrzi az ősi vegetáció maradványait.

Az éghajlati adottságok napjainkban is lehetővé teszik, tennék az erdő kialakulását. A mai erdőtlenség (értve ezalatt az őshonos fafajok alkotta, valódi erdők hiányát) oka nem a klíma, hanem az emberi tevékenység. Az elmúlt évszázadok minden addigig meghaladó mértékű erdőirtásai miatt hatalmas területeket érintett az eróziós és

Két ország, egy cél, közös siker!

deflációs kár. A mozgásba lendülő homokbuckákat mind nagyobb területeken kezdték el tájidegen fajokkal betelepíteni.

A természetes tölgyerdők helyett a Nyírség képét ma leginkább a sivár akácok határozzák meg, emellett jellemzőek a telepített fenyvesek, nemes-nyarasok és a vörös tölgy ültetvényei is. A pusztai tölgyesek fajkészletét őrzik a korábban nyílt tölgyligetekkel mozaikoló száraz homoki gyepek. Felhagyott szántók helyén regenerálódó, egyéves, nyílt homokpuszta-gyepek ma is megtalálhatók, míg az évelő, magyar csenkeszes, ezüstperjés gyepek szórványosak. A zárt homokpuszta réteknek (sztyepeeknek) hírmondóik is alig akadnak. Többségük kialakulásában eredetileg az erdőirtás és a legeltetés hatása játszott a főszerepet. A privatizáció után ezeknek a homoki legelőknél jó részét feltörték vagy tájidegen fajokkal fásították. A természetes élőhelyekre a másik nagy csapást az intenzív lecsapolási munkálatok jelentették. A jelentősebb vízfolyásokat eredetileg is nélkülöző, lefolyástalan Nyírség talajvízszintje a vízrendezések nyomán drasztikusan lesüllyedt, amit súlyosbít az utóbbi évtizedek krónikus csapadékhánya. Korábban a települések mellett nem számítottak ritkának a halban gazdag tavak, mocsarak, lápok, ma viszont nyár elejére csak a legmélyebb buckaközökben marad egy kis víz.

A tartós vízhiány ellehetetleníti a táj jellegét eredetileg leginkább meghatározó, ma töredékére fogyatkozott és degradált vízigényes élőhely-típusok regenerálódását. A vízhiánnyal küzdő területeket egyre inkább eluralják az idegenhonos özönnövények, mint az akác, kései meggy, bálványfa, amerikai kőris, aranyvessző, parlagfű, selyemkóró. Az elmúlt évtizedek tapasztalata alapján a szárazodás és a jelenlegi agrár-támogatási rendszer a gazdálkodókat arra ösztökéli, hogy mind több, korábban gyepeként hasznosított üde területet szántsanak fel.

Nyíregyháza vidéke már a honfoglalás idejében lakott terület volt. Nyíregyházát 1209-ben említik először, ekkor még *Nyír* néven. 1236-ban már temploma is volt a településnek, innen kapta nevének második felét. A 15. század közepén körülbelül 400-an lakták. A török hódoltság idején a várost sokan elhagyták, helyükre az 1600-as évek első felében hajdúkat telepítettek be, hajdúvárosi rangot szerzett. Bocskai István 1605-ben foglalta el, halála után a várost 1620-ig Erdélyhez csatolták. 1750 táján csak 500 lakosa volt.

Két ország, egy cél, közös siker!

A Rákóczi-szabadságharc után a város népessége növekedésnek indult, elsősorban azt követően, hogy 1753-ban a település felének birtokosa, gróf Károlyi Ferenc jelentős kedvezményeket ígért az ide települőeknek. Az újonnan letelepedők többsége Békés megyéből és a Felvidékről érkező szlovák evangélikus bevándorló volt, akik megalapították első gimnáziumukat az akkori professzori iskolát, ez ma a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium. A növekedés még jobban megindult, mikor 1786-ban a város mezővárosi rangot kapott és négy vásárt tarthatott évente. Ekkor 7500 lakosával már a megye legnépesebb települése volt. A 19. században Nyíregyháza pénzen megváltotta magát földesuraitól, 1803-ban a Dessewffy-, 1824-ben pedig a Károlyi családtól, 1837-ben pedig különleges királyi kiváltságot kapott. A város egyre inkább virágzásnak indult, új városháza és kórház épült, iskolák alapultak, a közeli Sóstón fürdő és vendéglő üzemelt.

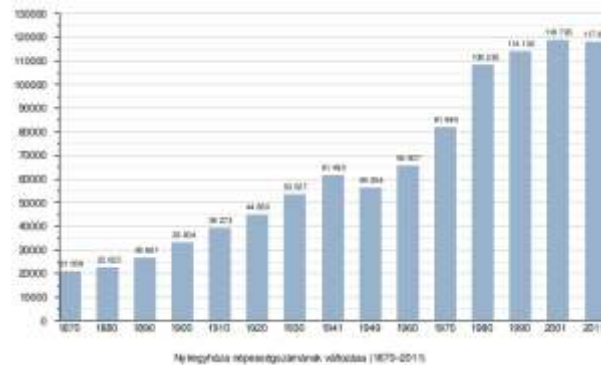
Nyíregyháza polgárai részt vettek az 1848–49-es forradalomban és szabadságharcban, amelynek bukása után több polgár börtönbe került, köztük a polgármester, Hatzel Márton is. A 19. század második felében Nyíregyháza tovább urbanizálódott: 1858-ban az épülő vasútvonal elérte a várost, rengeteg új épület épült – színház, táviráda, posta- és pénzügyi palota –, majd elindult a villamosközlekedés is. Nyíregyháza 1876-ban Szabolcs megye székhelye lett. A Nyíregyházi Királyi Törvényszéki Fogházat 1891-ben létesítették. A Tanácsköztársaság ideje alatt a városban munkás- és katonatanács alakult, majd áprilistól Nyíregyháza tíz hónapig román megszállás alatt állt. A két világháború közt a lakók nagyszabású ünnepséggel ünnepelték az örökváltság 100. évfordulóját. Ekkor Nyíregyháza Szabolcs és Ung k.e.e. vármegye székhelye volt. A második világháború alatt több mint 6000 nyíregyházi zsidót deportáltak, további kétezer embert pedig orosz munkatáborokba küldtek. Sok épület is elpusztult. A háború után a magyar-szlovák lakosságcsere keretében több száz család hagyta el a várost.

Az 1960-as évektől a város folyamatosan fejlődik. Napjainkban Nyíregyháza fontos kulturális és oktatási központ, és Debrecen után az Észak-Alföldi régió második legfontosabb városa. Ma a 115 ezres lélekszámot meghaladó megyei jogú város gazdag programokat kínáló közművelődési és sportintézményekkel, közgyűjteményekkel, Múzeumfaluvall, Állatparkkal, festői szépségű Sóstóval, magas színvonalú művészeti élettel büszkélkedhet.

Két ország, egy cél, közös siker!

Nyíregyháza népességnövekedése - a legtöbb megyeszékhelyhez hasonlóan - az 1960-as években felgyorsult, a népességszám megduplázódott a szocializmus éveitől. Az ezredforduló óta kis mértékben csökkent a népességszám, azonban ez elenyésző az országos népességfogyáshoz viszonyítva.

2001-ben a város lakosságának 98,5%-a magyar, 1%-a cigány és 0,5%-a egyéb nemzetiségűnek vallotta magát. Bár a roma lakosság a statisztikák szerint mindössze 1%-ot tesz ki, ez a szám így is több mint 1000 fős roma közösséget jelent.

Nyíregyháza iskolaváros. A megyeszékhelyen 20-nál több alapfokú és 18 középfokú oktatási intézmény található, s öt felsőoktatási intézmény, illetve annak kihelyezett tagozata is működik Nyíregyházán. A megye és a város kulturális életében meghatározó jelentőséggel bír az önálló társulatként 1981 óta működő Móricz Zsigmond Színház - épült Alpár Ignác tervei szerint 1894-ben -, az 1868-ban alapított, s nevét 1918-tól viselő Jósa András Múzeum, valamint az országos, sőt nemzetközi vonzerővel is büszkélkedhető, a minden év augusztus-szeptemberében megrendezésre kerülő Vidor Fesztivál, az általában minden szeptember második hetében megrendezésre kerülő gyümölcsfesztivál, a Nyírségi őszi rendezvénysorozata, a két évente szervezett, s számos országból fellépőket és vendégeket vonzó, a kórusmuzsikát népszerűsítő Cantemus fesztivál, valamint nem utolsósorban Sóstói Múzeumfalú sokszíni programjai, rendezvényei.

Nyíregyháza számos ismert és híres ember szülő- és lakóhelye is. Nyíregyházán születtek: 1844. január 28-án Benczúr Gyula festőművész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 1878. október 21-én Krúdy Gyula író, 1887. január 23-án nagykállói Kállay Miklós miniszterelnök, 1906. május 28-án Gábor Béla József Attila-díjas író, 1909. október 4-én Szalay Sándor fizikus, 1922. augusztus 30-án Mádi Szabó Gábor Kossuth-díjas színész, többek között a Nemzeti Színház, a Vígszínház, a szolnoki Szigligeti Színház és a budapesti Katona József Színház tagja volt, 1924. december 25-én Váci Mihály költő, 1926. március 3-án Kovács József olimpiai ezüstérmes atléta, futó, 1930. március 6-án Mitró György olimpiai ezüstérmes, Európa-bajnok úszó, 1937. november 21-én Kósa Ferenc Kossuth-díjas rendező, Cannes-i nagydíjas, forgatókönyvíró, politikus (MSZP), 1940. szeptember 17-én Móna István olimpiai bajnok öttusáz, 1949. február 28-án Aknay János Kossuth-díjas festőművész, 1958. július 2-án Friderikusz Sándor TV-s műsorvezető, riporter, 1960. június 14-én Sipos

Két ország, egy cél, közös siker!

László Forster-érmes fotóművész, 1962. október 2-án Kocsár László triatlonista, hosszútávfutó, hegyikerékpáros, 1974. március 23-án Mészáros Árpád Zsolt színművész, 1976. december 18-án Dragony Tímea zeneszerző, zeneművész és 1990. április 24-én Muri Enikő, a 2011-es X-Faktor felfedezettje. Nem itt született, de itt élt Cserhát József költő, újságíró (1915–1969) Batsányi-díjas és József Attila pályadíjas költő. Az ő nevét viseli a Batsányi-Cserhát Művész Kör Budapesten. Nyíregyházán él Bodnár István (1943–) költő, újságíró.

Nyíregyháza nemzetközi kapcsolatrendszerében meghatározóak a testvérvárosi együttműködések. Nyíregyháza testvérvárosai: St Albans (Anglia), Eperjes (Szlovákia), Iserlohn (Németország), Kajaani (Finnország), Kiryat-Motzkin (Izrael), Massy (Franciaország), Rzeszów (Lengyelország), Sankt Pölten (Ausztria), Szatmárnémeti (Románia) és Ungvár (Ukrajna).

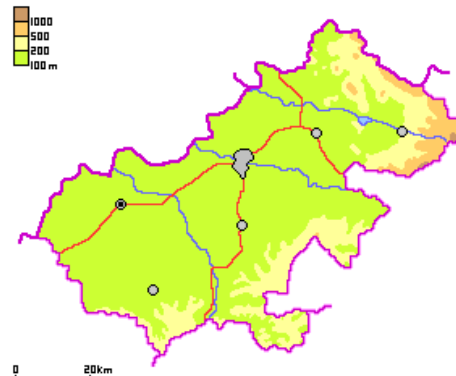
Szatmárnémeti, köznapi nevén **Szatmár** (románul Satu Mare, román népnyelvben Sătmar, németül Sathmar, héberül és jiddisül סאטמאר , Szákmér, illetve Szátmér) város Romániában. Az egykori – a történelmi Partium régióban levő - Szatmár vármegye és a mai Szatmár megye névadója, 1968 óta székhelye. A Szamos egyik kiszáradt ága által elválasztott Szatmár és Németi 1715-ben egyesült és szabad királyi város lett. Szatmárnémeti megyei jogú város, melyhez közigazgatásilag, mint „beosztott falú, Szatmárzsádány is hozzátartozik.

Neve az ősi magyar Zothmar személynévből ered, ennek előzménye pedig a török sat (= elad) ige. Utótagja a német népnév birtoklást kifejező származéka. Valószínűtlen, hogy a "Salzmarkt" névből ered (a középkorban a sóbányákból a várost átszelő Szamoson szállították a sót). Zakmar-nak is írták (1572, Kolozsvári Ötvösregesztrum). Román neve a magyarból való, hagyományosan Sătmar, majd 1925-ben románosították a satu[|] mare (= nagy falu) szóösszetételre. Ma a város nevét hivatalosan és a román köznyelvben is leginkább Satu Mare-ként említik, de a hagyományos Sătmar megnevezés tovább él a népnyelvben, illetve a város nevének toldalékolt változataiban (pl. szatmári = sătmărean).

2002-ben 115 630 lakosából 66 998 román és 45 414 magyar volt. (2008-as adat alapján Szatmárnémeti lakosságának száma 111 872 fő, melyből a magyar nemzetiségűek száma 45 298 fő!)

Két ország, egy cél, közös siker!

Az un. Nyugati-, vagy Tiszai - Alföld Romániában 40-120 kilométeres keskeny sávban húzódik az Erdélyi-szigethegység és a Bánsági hegyvidék között, s nagyjából Szatmár vidékétől az Al-Dunáig terjed. A keskeny síkságot a Szamos, a Körösök, a Maros, a Béga, a Temes, és a Berzava egymásba kapcsolódó hordalékkúpjai építették fel. A hordalékkúp-síkság nagy részét a jégkorszak végi hullóporból képződött lösz fedte be, s felszínébe a fő vízfolyások medreket és teraszvölgyeket alakítottak ki. A Szamos-síkság (Câmpia Someșului) észak felé kiszélesedve tengerszint feletti magasságából jelentősen veszít. A tájat itt futóhomokból épült dűnék és apró mocsarak színesítik.

A Szatmári síkság felszíne sík, folyókkal szabdalt, geomorfológiailag tökéletes síkságnak mondható. Magasságkülönbsége a legmagasabb és legalacsonyabb pontja között csekély, vagyis még 15 métert sem tesz ki. Felszínét a Tisza, Szamos, Túr, s kisebb folyók holocén időszaki mederváltozásai, üledék-felhalmozásai alakították. Ezek a folyóhátak váltak alkalmassá a későbbiekben az ember itteni megtelepedésére, s mezőgazdasági, szántóföldi művelésre. A folyóhátakat megszakító lejtők pedig levezették a folyók árvizeit az ártéri síkságok alacsonyabban fekvő részeire. A Tisza és annak bal-parti mellékfolyói – pl. a Szamos, a Fehér-, a Fekete- és a Sebes-Körös, valamint a maros és a Béga - a folyószabályozások előtt gyakran elöntötték az ártéri síkság alacsonyabban fekvő részeit, sokszor az áradások egymást érték, amihez nagyban hozzájárult az is, hogy ezen a tájon a Kárpátok közelsége miatt a csapadék mennyisége is magasabb az országos átlagnál. A sok áradás, és csapadék miatt a síkság mélyebben fekvő, lefolyástalan részein olyan nagy

Két ország, egy cél, közös siker!

kiterjedésű lápok és mocsarak alakultak ki, mint például az Ecsedi láp volt lecsapolása előtt

Szatmárt már Anonymus is említette elbeszélésében, mely szerint a honfoglaláskor Szabolcs és Tas vezérek Szatmár várához érve azt három napi ostrom után győzedelmesen bevették. 1150-ben *Zothmar* néven említik először. 1000 körül, Gizella királyné királyi vadászokat telepített, akik megalapították „Németi” települést. 1162-1172 körül III. István király vámját és más jövedelmeit a Szentjobbi apátságnak adta. Árpád-kori várát a tatárok 1241-ben lerombolták.

Szatmár és Németi a Szatmári várral együtt a tatárjárás után nemsokkal újjáépült, és virágzásnak indult. 1247-ben István ifjabb király itt alakította ki székhelyét, ez évben már itt adta ki oklevelét például Panyola község felosztásáról. 1264-ben István ifjabb király a szatmári vendégnépeknek a (Székes) fehérváriakéhoz hasonló kiváltságokat ad a bíróválasztásra és a bíraskodásra, a bor- és a posztóárusításra, a papválasztásra vonatkozóan.

1291-ben III. András király, majd 1310-ben Károly Róbert király is megerősítette a szatmári polgárok még V. Istvántól kapott szabadságlevelét, mely szerint a székesfehérvári polgárokéhoz hasonló kiváltságokat élveztek a szatmáriak is.

1411-ben Zsigmond király Brankovics György szerb despotának adta cserébe Belgrádjért Szatmár és Németi városokat is vámjával és tartozékaival együtt. 1460-ban Szatmár ismét királyi birtok volt, Mátyás király, halála után fiáé Corvin Jánosé, majd Szapolyai Imre birtoka lett, utóbb János Zsigmond foglalta el, majd a lengyelek égették fel. 1661-ben a törökök pusztították el, 1676-ban I. Apafi Mihály sikertelenül ostromolta, végül a 18. században lerombolták, nyoma sem maradt.

1543-ban I. Ferdinánd király Szatmárt és Németit a három Somlyai Báthory testvérnek; Andrásnak, Kristófnak és Istvánnak adományozta "örök birtokul". A Báthoryak a Szamos folyó vizének Szatmár fölött új medret ásattak, mely az egész várost mint sziget vette körül. A város mellett, a szigeten belül pedig hatalmas földvárat építettek. A vár sáncait hatalmas szálfák és vesszőfonatok tartották össze és bástyái is földdel voltak megtömve. A váron kívül mély árok húzódott, mely vizét a

Két ország, egy cél, közös siker!

Szamosból nyerte. Hogy a várat ne lehessen egykönnyen megközelíteni, a várak vizének jegét télen is állandóan vágták. A várost palánk (magas deszkakerítés) vette körül, kívülről megtapasztva, hogy a tűznek ellenálljon. Ez a kezdetlegesnek tűnő erődítési mód azonban biztonságot nyújtott az olyan ostromló seregek ellen, mint a felkelő csapatok, vagy a portyázó törökök, melyeknek nem voltak ágyúi.

1711. április 30-án itt, a Vécsey-házban írták alá a Rákóczi szabadságharcot lezáró szatmári békét. 1802-ben az erdélyi egyházmegyéből hasították ki a szatmári egyházmegyét, melynek székhelye lett.

1910-ben 34 892 lakosából 33 094 magyar, 986 román és 629 német volt. Ugyanekkor számba vették a lakosság felekezeti összetételét is: a polgárok között 13 418 református, 7 194 izraelita, 6 998 római katolikus, 6 977 görög katolikus, 236 ágostai evangélikus, 55 görögkeleti (ortodox) és 9 unitárius volt.

1970 május 14-én a Szamos áttörte a töltést és hatalmas árvíz pusztított a városban. Ezt dokumentálja az "Epopee pe Someș" című könyv.

1992-ben társközségével együtt 131 987 lakosából 72 708 román, 54 013 magyar (40,92%), 3684 német és 1126 cigány volt. A vallási megoszlás pedig: 58 398 görögkeleti (román ortodox), 27 706 református, 27 178 római katolikus, 13 570 görög katolikus, 89 unitárius, 73 ágostai evangélikus, 58 izraelita, 1 408 pünkösdistá, 557 baptista, 215 adventista, 91 ateista, 289 vallás nélküli, 184 nem nyilatkozó.

Szatmárnémeti napjainkban a megye és a térség sokoldalú gazdasági, kulturális és oktatási központja. Kulturális intézményei sorában kiemelkedő a román és magyar tagozattal egyaránt rendelkező Szatmárnémeti Északi Színház – itt működik az intézmény magyar tagozataként az 1953-ban nagybányán alakult harag György Társulat -, az Ács Lajos Játékszín, a Brighella Bábszínház, a Dinu Lipatti Filmharmónia és a G.M. Zamfirescu Városi Művelődési Ház, a Szakszervezetek Művelődési Háza, a Victoria Mozi, a Szépművészeti Múzeum, a Történelmi és Néprajzi Múzeum, a Szatmár Megyei és a Ferences Könyvtárak, valamint a Püspöki képtár és kincstár.

Két ország, egy cél, közös siker!

Szatmárnémetiben az egyházi és a világi oktatásnak egyaránt nagy hagyományai vannak. A rendszerváltás utáni években újjáalakultak a város egykori felekezeti intézményei (később létrejött az ortodox líceum is). Jelenleg a város számos általános iskoláján kívül 16 – román, magyar és vegyes tannyelvű középiskolai is működik Szatmárnémetiben.

Szatmárnémeti, mint szülőváros számos neves személyiségnek adott otthont. Itt látta meg a napvilágot többek között Antal Péter kritikus, tankönyvíró, Arányi Dezső operaénekes, Bánhidi László színművész, Bura László nyelvész, néprajzkutató, művelődéstörténész, pedagógiai író, Darvas Gábor zeneszerző, Dsida Jenő költő, Jakab Antal újságíró, közíró, Klein Magda szatmárnémeti születésű színházi rendező, Kiss Bertalan református lelkész, egyházi és lélektani szakíró, Lükő Béla Európa-hírű sebészorvos, a város első kórházának alapítója, Nagy Vince politikus, belügyminiszter, a Függetlenségi 48-as és Kossuth Párt elnöke, majd a Magyar Szabadság Párt alelnöke, az amerikai emigráns magyarság egyik vezetője, Szász Lajos 1888-ban magyar miniszter, Vadnay Dezső újságíró, ifjúsági író, Kovács András Ferenc, az egyik legjelentősebb kortárs erdélyi költő, Láng Zsolt, prózaíró, az erdélyi magyar irodalmi élet kimagasló alakja, Jánk Károly költő, Klein Eliahu Albert, Kovács Emil Lajos festőművész, Nagy Ferenc biológus, természettudományi szakíró, Nagy Béla (Sassy Nagy) numizmatikai szakíró, Nagy Imréné, csécsi költő, Stahl Jencsik Katalin törvívó világbajnok, edző, Szendrey Zsigmond néprajzkutató tanár, Tóth Imre szatmárnémeti születésű tudományfilozófus, matematika-filozófus, esszéíró.

A városhoz további hírességek is kötődnek, melyek közül itt járt iskolába például Kaffka Margit, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula és Szilágyi Domokos. Itt tanított például Ilosvai Selymes Péter a Toldi 16. századi szerzője. Magyar színházában játszott itt egykor Jászai Mari és Fedák Sári is. Hám János, Szatmár római katolikus püspöke, egy ideig esztergomi érsek, városépítő. (Szobra a katolikus székesegyház előtt áll, utcát is neveztek el róla.) Joel Teitelbaum rabbi, szatmári rebbe, a Teitelbaum rabbidinasztia egyik legnagyobb alakja, a város ortodox főrabbi. Szép Ernő költő, publicista, aki a Szatmári Lapok munkatársa volt, valamint Darvas Gábor zeneszerző, zenetörténész, stb.

Szatmárnémeti élénk nemzetközi kapcsolatait jelzik testvérvárosi kapcsolatai is. Zutphen (Hollandia) 1970 óta, Wolfenbüttel (Németország) 1974 óta, Nyíregyháza (Magyarország) 2000 óta, Ungvár (Ukrajna) 2006 óta, Beregszász (Ukrajna) 2007 óta, Rzeszów (Lengyelország) 2007 óta és Schwaz (Ausztria) 2007 óta ápol testvérvárosi kapcsolatot Szatmárnémetivel.

Feladat:

1. Nyíregyháza földrajzának és történelmének összefoglaló rögzítése
2. Szatmárnémeti (Satu Mare) földrajzának és történelmének összefoglaló rögzítése
3. A két megyeszékhely földrajzának és történelmének összehasonlító elemzése

Két ország, egy cél, közös siker!

7. Az ifjúsági turizmus az idegenforgalom rendszerében. Jellemző ifjúságturisztikai formák.

A turizmus két megjelenési formája Lengyel M. (1994) turizmus-meghatározását alapul véve a szabadidős és a hivatásturizmus. A szabadidős-turizmus jellemző formái között említhetjük például az üdülő, a körutazó és a városlátogató turizmust, a gyógy- és a falusi turizmust, a vallási, a bevásárló és a gasztronómiai turizmust, a természetjáró és a kulturális turizmust, valamint a korosztályos turizmust, illetve ezen belül kifejezetten az ifjúsági turizmust is. (HUTIRAY J., 2000). A szabadidős, másképpen vakációs turizmus, illetve a hivatásturizmus alapkategóriái Hutiray J.-nél kiegészülnek még a támogatott üdültetés – a rendszerváltás előtti szociálturizmusnak nevezett – fogalmával is.

A résztvevők magatartási jellemzői alapján a turizmust két csoportra oszthatjuk: az egyikbe az ökológiai, társadalmi környezetét tisztelő turisztikai magatartást tanúsítók tartoznak, míg a másik csoportba a környezeti értékeket durván megsértő, azokat romboló "*turistákat*" soroljuk. Az előbbi pozitív formát gyakran illetik a szelíd-, lágy- vagy ökoturizmus néven, míg az utóbbi negatív formát agresszív turizmusnak nevezik (HUTIRAY J. 2000). A környezetének értékeire kevésbé érzékeny turista feszültséget keltve ellenérzéseket vált ki a fogadó terület lakosságából. A szelíd-, lágy- vagy ökoturisztika résztvevőinek pozitív magatartásformáit, környezeti attitűdjét nagymértékben alakíthatja az iskolában folyó oktatás-nevelés, illetve a különböző ifjúsági turisztikai programok is.

A turizmus típusainak meghatározására, a tipológiák kialakítására az elmúlt évtizedekben számos kísérlet történt. Egy lehetséges megközelítés az alábbi:

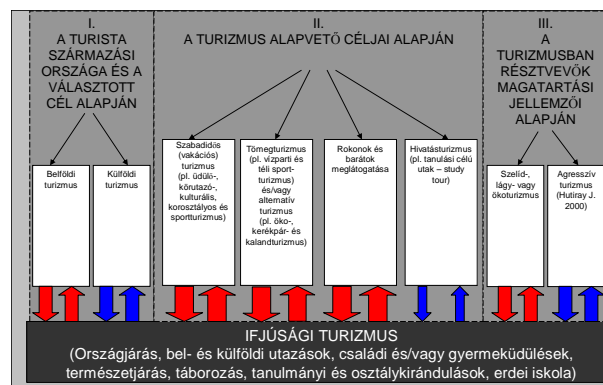
- A turisták származási országa és az általuk választott cél összehasonlítása alapján beszélhetünk belföldi és nemzetközi turizmusról.
- Az utazás alapvető célja szerint megkülönböztethetünk szabadidős turizmust, hivatásturizmust, valamint a rokonok és barátok meglátogatását.
- A turizmus típusai közé sorolhatjuk a tömegetturizmust, illetve annak ellentétét, az alternatív turizmust is. A 80-as években a tömegetturizmus ellentétéként megjelenő alternatív turizmus számos turizmusforma – például az öko-, a kulturális, az örökség-,

Két ország, egy cél, közös siker!

a falusi vagy éppen a kerékpáros turizmus stb. – összefoglaló elnevezéseként jelent meg (PUCZKO L. – RÁTZ T. 2001).

Összetettebb turizmustipológiát, csoportosítást jelent, ha az egyes típusokat aszerint különböztetjük meg, hogy azok milyen turisztikai attrakcióra épülve alakultak ki. Például a vízparti és a téli sportturizmus döntően a tömegturizmus keretei közé sorolható, míg a városi turizmus elsősorban a városi infrastruktúrára épül, s a vallási-, a kulturális-, az örökség-, a bor-, az öko-, a falusi és a kalandturizmus az alternatív turizmus-formák közé tartozik (PUCZKO L. – RÁTZ T., 2001). Turistává különböző motivációk hatására válik valaki, s a különböző motivációjú turisták különböző módon hatnak a meglátogatott területre, mert különböző turisztikai tevékenységekben vesznek részt, eltérő a költségstruktúrájuk, más jellegű általános és turisztikai infrastruktúrát igényelnek, eltérő a tartózkodási idejük, kulturális háttérük stb.

A fiatalok a turizmus egyik lényeges keresleti elemét, a rendelkezésre álló szabadidőt tekintve előnyösebb helyzetben vannak másokkal szemben, ezért, illetve ebből következően szabadidejükben a többi korosztálynál szívesebben és hosszabb időre kelnek útra. A turisztikai forma-, illetve programválasztás során ez a korosztály az átlagosnál jobban érdeklődik az aktív turisztikai formák, mint például a természetjárás, a kerékpározás és a vízi sportok iránt, s azokat kifejezetten gyakorolják is.

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

Két ország, egy cél, közös siker!

A jelen közlemény tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját. A Határon Átnyúló Együttműködési Programmal kapcsolatos további információkat a www.huro-cbc.eu és a www.hungary-romania-cbc.eu honlapokon talál.

Két ország, egy cél, közös siker!

Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely során a turista utazásának motivációját valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása jellemzi. Az aktív turizmus fogalmkörébe soroljuk például a természetjárást, a kerékpáros és a vízi turizmust, a lovaglást, a golfot, a horgászatot és a vadászatot. Az aktív, illetve az alternatív turizmusformák vonatkozásában, azzal összefüggésben egyre határozottabban jelenik meg, s nő a természet jelentősége. A természet felfedezése iránti vágy, az azzal való együttélés szándéka az ökológiai szempontokat nagyobb mértékben figyelembe vevő turisztikai kínálat/kereslet és a fiatalok környezettudatos oktatása-nevelése, szemléletmódjának alakítása közötti összefüggés/összhang megteremtése fontos feladat (GYURICZA L. 2008). Az ifjúsági korosztály tagjai a kulturális turizmus kínálatában megjelenő világörökségi értékek, a könnyűzenei koncertek, illetve a színházi előadások, valamint a szabadtéri programok iránt is érdeklődnek. Közepes mértékben vonzóak számukra a kastélyok, a múzeumok és a kiállítások, s kifejezetten kevésbé népszerűek a fiatalok körében a komolyzenei hangversenyek, az opera, a balett és a folklór-bemutatók.

Az ifjúsági korosztályhoz tartozók turisztikai érdeklődését és motivációit támasztja alá egy, a 14-25 éves fiatalok körében 2000 augusztusában készített felmérés, mely egyben a leggyakoribb és legkedveltebb utazási formákról is tájékoztatást nyújt:

- Az ifjúsági korosztályt tekintve a legnagyobb érdeklődésre számot tartó aktív üdülési forma a természetjárás, majd ezt követően a kerékpározás, a vízi turizmus és a lovaglás. A legnépszerűbb turisztikai tevékenységen belül kifejezetten motiváltak a fiatalok a nemzeti parkok területén tett kirándulásokban, s fontosak számukra a különböző gyalogtúrák is.
- A kerékpározás tekintetében a fiatalok elsősorban annak a kötetlenebb, egyéni formáit és a mountain – bike formáját kedvelik, s kisebb mértékben vonzódnak a szervezett kerékpártúrákhoz. A formán belül viszonylag érdektelenebbek a fiatalok a kerékpárversenyek és a teljesítménytúrák iránt.

Két ország, egy cél, közös siker!

- A lovaglást kedvelők körében elsősorban a lovas túrák és táborok a legnépszerűbbek.
- A szabadidős kulturális tevékenységeken belül a fiatalok leginkább a világörökségi helyszíneket, a könnyűzenei koncerteket valamint a színházi, szabadtéri előadásokat látogatják. Ezt követi a kastélyok, műemlékek, templomok, valamint a kiállítások, múzeumok és tárlatok felkeresésének igénye, míg a komolyzenei hangversenyek, az opera- és balettelőadások, illetve a különböző folklórprogramok kevésbé vonzóak és látogatottak az ifjúság részéről.
- Kiemelhető, hogy a fiatalok számára belföldön tervezett úti célok és turisztikai programok, az egyes tevékenység szempontjából általában az összes kulturális vonzerő, adottság szerepet játszik (NEMZETI TURIZMUSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2005-2013, 2005).

Feladat:

1. A turizmus és ifjúsági turizmus rendszerének, kapcsolatának és összefüggéseinek rögzítése
2. Az ifjúsági turizmus történetének vázlata
3. Az ifjúsági turizmus fejlesztésének alternatívái és lehetőségeinek megismerése

Két ország, egy cél, közös siker!

8. Az Eötvös Gyakorlóiskola (Nyíregyháza) és a 10-es iskola (Szatmárnémeti) ifjúsági turizmusának jellemző formái

Az ifjúsági turizmus és az iskola kapcsolata

Az ifjúsági turizmusban érintett korosztályok – a gyermekek, fiatalok illetve a fiatal felnőttek - alapvetően a különböző oktatási intézmények tanulói közül kerülnek ki, s ennek révén válnak egyben az ifjúsági turizmus alanyaivá is

Az iskola, mint intézmény jelentős szerepet tölt be/vállal (?) a különböző ifjúságturisztikai programok szervezésében és lebonyolításában

A tanítók, tanárok és a turizmus különböző formái iránt elkötelezett oktatók kiemelkedő tevékenységet végeznek az ifjúsági munka, a szabadidős programok és a különböző táborok, a természetjárás, vagy például az aktív, valamint kulturális turisztikai programok tervezésében, szervezésében és lebonyolításában

Az iskolák és/vagy az iskolákban működő szervezetek (pl. DSK, DSE, DE) rendelkeznek/rendelkezhetnek az ifjúságturisztikai programok lebonyolításához szükséges infrastruktúrával, ingó- és ingatlanulajdonnal

Az iskolai ifjúságturisztikai programok - rendszerszemléleti megközelítésben, valamint szervezésük és finanszírozásuk alapján is - egységes, komplex egészet alkotnak

Az iskolai ifjúsági turizmus szervezése és lehetséges intézményi modellje

	Az iskolai ifjúságturisztikai tevékenységrendszer lehetséges formái/programjai	Megjegyzés
1.	Tanulmányi és/vagy osztálykirándulások tervezése, szervezése és lebonyolítása	Pl. Korosztályos szegmentáció alapján
2.	Nyári, illetve téli szünidei ifjúsági és/vagy aktív turisztikai programok, tematikus táborok tervezése, szervezése és lebonyolítása	Pl. nyári napközi, tematikus napközi és/vagy tábor, illetve évközi programok (sí-tábor)
3.	Erdei iskolai programok tervezése, szervezése és lebonyolítása	Pl. Korosztályos szegmentáció alapján (12/4-6-10 évfolyam)

Két ország, egy cél, közös siker!

4.	Ifjúsági turisztikai csoportok programjainak tervezése, szervezése és lebonyolítása	Pl. DSK, DSE, DE keretien belül (természetjáró csoport működése és/vagy aktív turisztikai programok)
5	Nemzetközi ifjúságturisztikai elemeket is tartalmazó projectek tervezése, szervezése és lebonyolítása	Pl. Saját szervezésű ország-ismereti és/vagy partneriskolai programok, illetve EU-s programok (Comenius, Leonardó, stb.)

A Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium ifjúsági turisztikai modellje

- Az iskolai osztály és/vagy tanulmányi kirándulásainak rendszere

⇒ 1-4. évfolyam: Nyíregyháza és közvetlen környéke,

⇒ 5-8. évfolyam: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

⇒ 9-13. évfolyam: Kirándulások Magyarország különböző régiói és/vagy határon túli osztálykirándulások

- Az iskolai szervezésű szünidei/nyári tematikus és ún. komplex (moduláris) táborok rendszere

⇒ nyári iskolai napközis táborok

⇒ nyári tematikus táborok (turisztikai tábor, tánc- és életmód tábor, kerékpáros vándortáborok, erdei iskolai programok stb.),

⇒ ún. moduláris tematikus táborok - pl. természet- és környezetvédelmi modul, játék- és bábkészítés modul, sport modul, stb.

- Erdei iskolai programok

⇒ 4. évfolyam (10 éves korosztály)

⇒ 6. évfolyam (12 éves korosztály)

⇒ 10. évfolyam (16 éves korosztály)

Két ország, egy cél, közös siker!

A Szatmárnémeti 10-es számú Általános Iskola ifjúságturisztikai modellje

- Az iskolai osztály és/vagy tanulmányi kirándulásainak rendszere

⇒ „0” + 1-8. évfolyam osztályainak tanévenkénti kétszeri - őszi és tavaszi - rendszerű kirándulásai

⇒ A kirándulások időtartama szerint 1, 2, 3 naposak, egy hetesek, 10 naposak

⇒ A kirándulások célja Szatmárnémeti (Satu Mare), Szatmár megye (Judetul Satmar), Románia és Európa megismerése

⇒ A kirándulások tematikus rendje-rendszere

	Témakör	Téma
1.	Természetismeret, környezetvédelem	<ul style="list-style-type: none">• Állatparkok• Sóbányák,• Barlangok• Tavak, folyók• Hegyek (Kárpátok)• Gyógy- és termálvizek felfedezése• Tengerpart: Fekete-tenger, Égei-tenger, Tirrén-tenger, Adriai-tenger, Jón-

Két ország, egy cél, közös siker!

		tenger, Földközi-tenger, Északi-tenger
2.	Irodalmi témájú kirándulások	<ul style="list-style-type: none">• Irodalmi személyiségek életéhez és munkásságához kapcsolódó emlékházak, emlékhelyek.• Ady-falva (Ady Endre), Koltó (Petőfi), Szódemeter (Kölcsey Ferenc), Erdőd (Petőfi), Nagykároly (Kaffka Margit), Nagyszalonta (Arany János), Kolozsvár, Farkaslaka, Nagysomkút (Szilágyi Domokos), Tiszacsécse, Túrístvándi, Szatmárcseke, Széphalom, stb.
3.	Történelmi témájú kirándulások	<ul style="list-style-type: none">• Történelmi események színterei, jellegzetes építészeti művek, szobrok, templomok, síremlékek, múzeumok, szépművészet, tudomány, kastélyok• Városok, kisebb települések Románia és Magyarország területén: Arad, Déva, Kolozsvár, Nagymajtény, Torockó, Zsibó, Nagybánya, Tokaj, Eger, Miskolc, Debrecen, Misztótfalu, Kaplony, Csenger, Budapest, Szeged, stb.
4.	Nemzetközi kirándulások, körutak	<ul style="list-style-type: none">• Budapest – Bécs• Krakkó – Auschwitz• Budapest – Prága – Pozsony• Olaszország: Velence – Firenze – Róma – Pádova – Verona – Miláno, Anzio• Dél – Franciaország – Spanyolország

Két ország, egy cél, közös siker!

		<ul style="list-style-type: none">• Görögország – Bulgária – Korfu• London és környéke• Európai körút: Budapest – Bécs – Melk – Salzburg – Strassburg – Párizs – Brüsszel – Prága – Pozsony• Horvátország – Bosznia és Hercegovina – Szerbia• Görögország – Tesszaloniki – Paralia Katerini – Kalambaka (meteórák)
5.	<p>Testvér/partneriskolák együttműködése</p> <p>Petőfi Sándor általános Iskola - Csenger (Magyarország)</p> <p>Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium – Nyíregyháza (Magyarország)</p> <p>Katona Mihály Alapiskola – Búcs (Szlovákia)</p> <p>Nagyecsedei Általános Iskola – Magyarország</p>	<ul style="list-style-type: none">• Testvériskolák földrajzi, történelmi, művészeti környezetének felfedezése és megismerése

Feladat:

1. Az ifjúsági turizmus és az iskola kapcsolatának összefüggéseinek feltárása

Két ország, egy cél, közös siker!

2. Az Eötvös Gyakorlóiskola (Nyíregyháza) ifjúságturisztikai rendszere és gyakorlatának megismerése
3. A 10-es számú Általános Iskola (Szatmárnémeti/Satu Mare) ifjúságturisztikai rendszere és gyakorlatának megismerése

9. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye elsődleges turisztikai adottságai a természet romlatlan állapota, vizekben való gazdagsága, ennek köszönhetően gazdag hal és vadállománya, továbbá jelentős – elsősorban vallási – műemlékei, gasztronómiai hagyományai, hagyományőrző és egyéb kulturális rendezvényei.

• **Nyíregyháza** vonzerői/látnivalói (Lásd r részletesebben a „Nyíregyháza turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c. modulban!)

- Városháza
- Görög katolikus templom
- Evangélikus templom
- Nyíregyházi Vadaspark
- Nyíregyházi Sóstó
- Nyírvidéki Kisvasút

• **Mátészalka**

- Múzeum
- Mátészalkai zsinagóga
- Szent István lovas-szobra
- Árpád vezér díszkút
- Pusztasándori várrom (Pusztasándor, elpusztult középkori falu Mátészalka Kocsord és Szamoszeg között, a Holt Kraszna mellett. Területe 1950-ig Mátészalkához tartozott, ma Sándortanya, Kocsord határában.)

Két ország, egy cél, közös siker!

• **Nyírbátor**

- Báthori-várkastély
- Minorita templom
- Református templom és fa harangtorony

• **Baktalórántháza**

- Katolikus templom
- Dégenfeld-kastély parkja
- Baktai-erdő

• **Balkány**

- Gencsy-kastély
- Református templom
- Benedek István szülőháza
- Gődény-kúria

Két ország, egy cél, közös siker!

• **Bátorliget**

- Fényi erdő
- Ósláp (bejelentkezés szükséges)
- Cégénydányád - Kastélypark

• **Csaroda**

- Református templom és fa harangláb
- Báb-tava és Nyíres-tó (bejelentkezés szükséges)
- Csenger – Református templom
- Csengersima – Református templom

• **Fehérgyarmat**

- Református templom
- Római Katolikus Templom
- Birhó-erdő

Két ország, egy cél, közös siker!

- **Gyügye**

- Református templom

- **Kállósején**

- Mohos-tó

- **Kisvárdá**

- Kisvárdai vár

- **Kocsord**

- Kastélypark

- **Kölcse**

- Református templom és Fa harangláb

Két ország, egy cél, közös siker!

• Lónya

- Lónyay-család kriptája
- Református templom és fa harangláb
- Egykori Lónyay-kastély parkja
- Lónyai-erdő és vadászház

• Máriapócs

- Görög katolikus kegytemplom
- A pápalátogatás emlékparkja

• Nyírbéltek

- Katolikus templom

• Ófehértó

- Katolikus templom

• Szabolcs

- Honfoglalás kori földvár
- Református templom

Két ország, egy cél, közös siker!

• Szamosújlak

- Református templom

• Szatmárcseke

- Református temető

• Tarpa

- Régi falukép
- Református templom
- Szárazmalom
- Nagyhegy
- Tarpai-tölgyes

• Tárkos

- Református templom és fa harangláb

Két ország, egy cél, közös siker!

• **Tiszadob**

- Andrassy-kastély és angolkert (bejelentkezés szükséges)
- Tiszadobi ártér

• **Tiszalök**

- Arborétum

• **Tiszavasvári**

- Fehér-szik

• **Túristvándi**

- Vízimalom

• **Vaja**

- Vajai-tó
- Vaja várkastélya

Két ország, egy cél, közös siker!

- Vajai várkert Természetvédelmi Terület

• Vámosoroszi

- Református templom

• Településen kívüli látnivalók

- Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet
- Bockereki-erdő – a fekete gólya és keresztes vipera élőhelye (csak engedéllyel)
- Lónyai-erdő

Szatmár megye turizmusa a nagyobb városok nevezetességeihez, a megye termálfürdőihez, történelmi emlékeihez, nagy szülőttei és híres átutazói emlékhelyeihez, illetve a falusi turizmushoz kötődik.

Szatmárnémeti vonzerői/látnivalói (Lásd részletesebben a „Szatmárnémeti turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c. modulban!)

- A város katolikus székesegyháza
- Vécsey palota
- Püspöki palota és a püspöki kápolna.
- Láncos templom, a város legnagyobb, legrégebb református temploma
- Tűzoltótorony a város egyik emblemikus látványossága.
- Pannónia Szálló (ma Dacia Szálló)
- Németi Templom (református),
- Kálvária Templom,
- A kanonokpaloták,
- Hildegárda (egykori ferences) kolostortemplom
- A Kossuth kert (benne az egykori városi közfürdő gyönyörű klasszicizáló épületével)
- Szatmárnémeti Északi Színház épülete
- A Károlyi ház

Két ország, egy cél, közös siker!

- Zsidó emlékek és emlékhelyek
- A Csizmadia szín felújított épülete
- A román ortodox katedrális
- A román görög katolikus katedrális
- A magyar görög katolikusok temploma
- A "régi kórház"
- A vasút melletti reformátustemető (Lükő Béla kriptájával, a város jelentős szülőtteinek sírjaival)

• Szatmárhegy

- Szatmárnémetihez tartozó üdülő- és pihenőövezet (önálló falu)
- Katolikus kápolna (búcsújáráshely)

• Nagykároly

- Károlyi kastély
- Ortodox és neológ zsinagógák
- Ortodox és neológ temetők
- Holokauszt-emlékmű
- "Sváb falvak" (Csanáros, Kálmánd)

• Kaplony

- Károlyi-grófok kriptája

• Tasnád

- Református templom

Két ország, egy cél, közös siker!

• **Erdőd**

- Petőfi-emlékhelyek (Petőfi-emlékmű)
- Az erdődi vár romjai
- A gótikus katolikus templom

• **Adyfalva** (Érmindszent, románul: Ady Endre)

- Ady Endre emlékháza

• **Ákos**

- Református műemléktemplom
- Termálfürdő

• **Szódemeter**

- Kölcsey szülőháza

Két ország, egy cél, közös siker!

• Avasújfalu

- Vidám temető
- Ortodox templom

• Krasznabéltek

- Un. német házak
- Gótikus templom
- Nachbil pincészet

• Nagymajtény

- A kuruc fegyverletétel emlékére emelt emlékmű

• Hadad

- Degenfeld kastély
- Wesselényi kastély

Két ország, egy cél, közös siker!

- Gótikus református temploma
- A falu épen maradt régi házai

• **Sárközújlak**

- Vécsey kastély
- Református templom

• **Aranyosmelegyes**

- Várkastély

• **Kőszegremete (Avas)**

- Széchenyi-zarándokhely

• **Dobra**

- Régi borpincék (borászat)

• **Szatmár megye termálvízkészlete (fürdőhelyei)**

- Tasnád
- Ákos,
- Nagykároly
- Szatmárnémeti
- Vámfalu (Mária-völgyi strand)
- Krasznamihályfalva

• **Szatmár megye erdői (természetjárás)**

- Büdössár
- Sárerdő
- Bükk

• **Szatmár megye természetes és mesterséges tavai, álló- és folyóvizei**

Két ország, egy cél, közös siker!

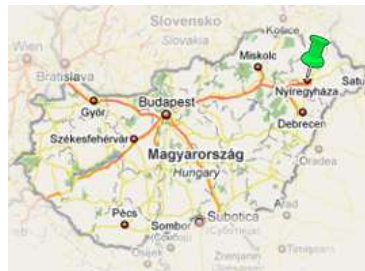
- Túr folyó
- Apai tó
- Józsefháza és Avasújváros természetes és mesterséges tavai

Feladat:

1. A turisztikai vonzerőleltár összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
2. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) vonzerőleltára összeállításának gyakorlata
3. Szatmár megye (Románia) vonzerőleltára összeállításának gyakorlata

10. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása

Nyíregyháza Magyarország észak-keleti régiójának fontos gazdasági, oktatási, kulturális, egészségügyi és kereskedelmi központjába. Az Észak-Alföld második legjelentősebb településének számít. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelye, 1990 óta megyei jogú város. Az ország hetedik legnagyobb városa, több mint 117 000 lakossal. Dinamikus és látványos fejlődése a 18. század óta töretlen.

A térség gazdasági és kulturális motorja. Vonzó turisztikai célpont. A város központjától alig 6 kilométerre, a sóstói erdő tölgyfáinak árnyas lombjai alatt helyezkedik el Sóstógyógyfürdő, a közkedvelt pihenő- és kirándulóhely, amelyet az itt élők méltán neveznek a város tüdejének, gyöngyszemének, ékességének. Az árnyas sétautak, a gondozott parkok, a két tó partján bólogató hatalmas fák nagyszerű kikapcsolódást nyújtanak. Az itt található végtelen nyugalom valódi felüdülést nyújtó sziget mai rohanó világunkban. Szívesen keresik fel fiatalok és idősek, családok és csoportok, sétálók és futkározók, sportolók, akik számára erdei tornapálya, játszótér, esőbeálló, szalonnasütő helyek és sétányok épültek. A több mint 300, köztük számos különleges fajt bemutató Állatparkja európai szinten is elismert.

A Nyíregyházára érkező turista napjainkban a város dinamikus változásának lehet a szemtanúja, s kulturális pezsgése, üde parkjai, terei és hangulatos kávézói mellett számtalan vonzerejével is találkozhat.

Két ország, egy cél, közös siker!

A Belváros látnivalói

- Városháza (Kossuth tér)
- Korona Szálló és Casino (Dózsa György u) (A város egyik patinás épülete.)
- Megyeháza (Hősök tere) (A magyar eklektika nagymestere, Alpár Ignác tervezte.)
- Zrínyi Ilona utca (A belvárosi utca intim hangulatát a szecessziós, csodálatos mozaikkal díszített épületek adják)
- Jósa András Múzeum (Benczúr tér) (Jelentős őskori és nép-vándorláskori leletekkel.)
- Nyírvíz - Palota (Széchenyi u. 1.) (Emeletén a Kállay-gyűjtemény gazdag rendel-, és kitüntetés-kollekciója.)
- Városi Galéria (Selyem utca)
- Római katolikus társszékesegyház (Kossuth tér)
- Evangélikus templom (Luther tér) (Barokk stílusban épült, homlokzatán harangjátékkal.)
- Református templom (Kálvin tér)
- Görög katolikus templom (Bethlen Gábor utca)
- Görög Katolikus Egyházművészeti Gyűjtemény
- Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola (Bethlen Gábor utca)
- Bizánci Kápolna és Egyházművészeti Gyűjtemény.
- Felső-Tiszavidéki Vízügyi Történeti Gyűjtemény

A város és környékének látnivalói

- **Tuzson János Botanikus Kert** (A Nyíregyházi Főiskola területén - Sóstói út)
- **Igrice mocsár** (Az egykori nyírvíz lápok utolsó hírmondója a 70 hektáros védett területté nyilvánított Igrice mocsár.)
- **Sóstói Erdő** ("Erdők a Tisza hullámterében". A Nyírerdő ZRT által működtetett természetes parkerdő.)
- **Sóstói skanzen** (A város határában lévő kis "falú", a régi magyarországi építkezést, illetve életviszonyokat bemutató múzeum.)

Két ország, egy cél, közös siker!

Nyíregyháza - Sóstógyógyfürdő

Sóstógyógyfürdő évszázadok óta kedvelt üdülőhely. 2000 m² területű park veszi körül a meleg, kb. 26 °C hőmérsékletű tavat. Az érintetlen természet hangulatát idéző Sóstófürdő, az üdülni és gyógyulni vágyók kedvelt pihenőhelye. Található itt strand, csónakázótó, gyógyító hatású termásvíz, tavon kialakított szabadfürdő, parkok, gyönyörű épületek, és mindez csodálatos erdei környezetben.

Európa-hírű a **Sóstói Állatpark**, ahol az állatok többsége szabadon, ketrecek nélkül él. A **Sóstói Múzeumfalu**, mely a megye tájegységeinek népi építészetét mutatja be, 12 holdas területével az ország egyik legnagyobb skanzenja. Sóstófürdőt Nyíregyházáról a 8-as busszal, és a Nyírvidéki Kisvasúttal lehet megközelíteni. A **Sóstó ZOO** (Nyíregyházi Állatpark) a világ minden kontinensének állatvilágát bemutatja. Akvárium- és lepkeházzal, valamint a trópusi állatokat bemutató házzal is rendelkezik. Magyar parasztudvar is található a parkban, ez a régi gazdálkodók életét és háziállatait mutatja be. A panoptikum az emberiség fejlődéstörténetét mutatja be. A Zöld Piramisban megtekinthető többek között az indonéz sárkánygyík (Komodói varánusz) és sok más trópusi állat (krokodilok, különböző kigyó-, illetve bogár fajok, stb.). Ugyanitt nyitott meg az Ócenárium is, ahol hal- illetve cápa fajok láthatók üvegalagúton keresztül.

Nyíregyháza strandjai

- **Sóstói Parkfürdő** (Sóstógyógyfürdő)
- **Aquarius Élményfürdő** (Sóstógyógyfürdő - aquapark)
- **Tófürdő** (Sóstógyógyfürdő)
- **Júlia Fürdő**

Nyíregyháza és környékének tavai

- **Császárszállás-oláhréti víztározó** (Jellemző halak: ponty, amur, csuka, harcsa, süllő, kárász, keszegfélék)
- **Bujtosi-tó** (Jellemző halfajták: ponty, amur, kárász, csuka, busa, compó, keszeg, süllő, sügér, bodorka, razbora)
- **Orosi-tó** (A tóban fogható halak: kárász, keszeg, ponty, busa, csuka, folyami harcsa, afrikai harcsa és compó/védett)
- **Sóstói-tó**
- **Szatmári-tó** (Jellemző halfajták: ponty, amur, süllő, csuka, harcsa, kárász, compó, más keszegfélék, afrikai harcsa)
- **Tüskevár Horgásztó**
- **Verba Tanya Horgásztó** (Jellemző halfajták: tükör és pikkelyes ponty, amur, csuka, busa, balin, közösti dévér és kárász)

Két ország, egy cél, közös siker!

Szatmárnémeti (Satu Mare) Románia leg-északnyugatibb megyéjének, Szatmár megyének a központja. E tipikus alföldi nagyváros Nagyváradtól 135 kilométerre északra a Szamos két partján fekszik. 132 000 főből álló lakosságának 55%-a román, 41%-a magyar, 3%-a német. A város két részből áll, a Szamos egy kis ága által elválasztott Szatmárból és Németiből, amelyek 1715-ben egyesültek. Ekkor vált Szatmárnémeti szabad királyi várossá.

A város történetének kezdeti időszakáról kevés írásos emlék maradt. Vára az első tatárjárás idején, 1241-ben már állt. Fénykorát a XVI. században a Somlyai Báthoryak idején élte, akik a Szamosnak új medret ásattak és a várfalakat jól megerősítették. II. Rákóczi Ferenc romboltatta le a várat a XVIII. század elején, de maradványainak végleges felszámolása még hosszú ideig elhúzódott. Annak ellenére, hogy a város története 1000 éves múltra tekint vissza, Szatmárnémetiben alig található több-évszázados régi épület. Ennek oka a török és tatárdúlás, később pedig a tűzvészek és árvizek amelyek pusztították. Ma a városnak két központja van, az egyik a régi főtéren, a másik pedig a tőle néhány száz méterre felépült új, modern központ. Szatmárnémeti legtöbb látnivalója a főtéren vagy annak közelében található.

Szatmárnémeti látnivalói

- **Szatmárnémeti Római Katolikus Székesegyház**
- A **Dacia (volt Pannónia) szálló** (A Partium egyik legszebb szecessziós stílusú épülete.)
- A **Református "Láncos Templom"**, (Béke tér, Piața Păcii, a megye első református temploma.)
- A **Tűzoltó-torony**
- A **Városháza** 1902-ben épült. (A kommunizmus idején Románia legmagasabb épülete volt.)
- A **színház** (Szatmárnémeti Északi Színház)
- A **Csizmadia-szín** (A város egyik emblematikus épülete. 1830 és 1848 között épült, a 20. század elején átépítették. Eklektikus stílusú épület.)
- Az **Igazságügyi Palota** (Törvényszék) (A monarchiabeli patinás igazságügyi paloták jellemző stílusában épült, a 19. század végén.)

Két ország, egy cél, közös siker!

- A **Vécsey-palota** (A város egyik legrégebbi épülete. Nevét első tulajdonosáról, építtetőjéről, báró Vécsey Miklósról kapta. a Vécsey-palota helyén egykor állt épületben kötött meg a szatmári béke. Ezt emléktábla örökíti meg az épület belső udvarán.)
- A református **Németi Templom** (A történelmi Németi református temploma volt. Stílusában a Lánchos Templomhoz hasonlít. Parkjában épül a Rákóczi Kollégium.)
- A **püspöki palota** (1804-1840 között épül, ez alatt többször átépítették, 1851 óta szolgál a püspökök rezidenciájaként). Az épületegyüttes klasszicista stílusú.)
- A **Püspöki Kápolna** (Nem nyilvános, de látogatható műemlék. Nem csak gipszkazettás mennyezete, szibériai topolyfa-padlózata és padjai, de oltára is híressé tette. A kápolna oltárát az erdődi vár kápolnájából hozatta át Szatmár püspöke. Ez előtt az oltár előtt esküdött örök hűséget Petőfi Sándor és Szendrey Júlia.)
- A **kanonok-paloták** (A püspöki palotával szemben található.)
- A **Dinu Lipatti Filharmónia** (Belsőépítészeti megoldásait tekintve a magyaros szecesszió egyik legszebb példája.)
- A **zárdatemplom** és a körülötte elhelyezkedő zárdaeépület, valamint az apácák iskolája (Ma Ioan Slavici Elméleti Líceum) az egyetlen szatmári alapítású rend, a Páli Szent Vincéről nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek történelmi központja volt.)
- A Várdomb (Decebal) utcai **Nagyzsina góga** és a mellette lévő Talmud Tora Imaház Románia legnagyobb és legszebb zsinagógáinak egyike. (A szatmári ortodox zsidóság központja volt. Ma a (neológ) Szatmári Izraelita Hitközség használja.)
- A "**Kossuth Kert**" (A város legnagyobb, 22 holdas fásított parkja, játszótér, sétányok, kisvasút, mesterséges tó, sziget, stb. található benne.)
- A római katolikus **Kálvária Templom** neogótikus stílusban épült, domonkos szerzetesek alapították. A város egyik legszebb temploma. Jelenleg a román és a német római katolikus misék folynak benne.
- A **városi közfürdő** épülete (Kossuth Kert) (2009-ben teljes felújításon esett át, jelenleg levegő-monitorizálási és környezetvédelmi központként funkcionál.)
- A **Hildegárda templom** és a hozzá tartozó ferences kolostor. (A kolostorban a rendszerváltás után nagy értékű befelezett egyházi könyvtárra bukkantak.)
- Az **ortodox katedrális** (Neobizánci stílusú, 20. század eleji épült impozáns műemlék épület.)
- A román görög katolikus **Mihály és Gábor Szent Arkangyalok katedrális** (A 20. század elején épült, a város nagy múltú görög katolikus románsága által "kinőtt" egykori barokk görög katolikus templom helyén. Impozáns, gazdag ornamentikájú neobizánci épület.)
- A **magyar görög katolikus templom** (1857-ben épült. Többször átépítették.)
- A **Szatmárnémeti Református Gimnázium** épülete a történelmi **Református Fiúgimnázium** számára épült impozáns, de puritán ornamentikájú épület, a város mindenkorai legjelentősebb magyar iskolája. (Legfontosabb látványossága a Tanári Szoba, melynek díszes falfestményein az 1546-os szatmári református zsinat, illetve Kálvin János, Luther Márton, Károli Gáspár és más reformátorok láthatók.)
- Az **Eminescu Főgimnázium** épülete a város talán legszebb iskolaépülete. (Eredetileg a Magyar Királyi Katolikus Főgimnázium épülete volt, a 20. század elején, Kotál Henrik tervei alapján épült.)
- A **vasútállomás** épülete Erdély régi állomásépületei közé tartozik. (A 19. század végén épült, 120 méter hosszú épület stílusában híven őrzi a Monarchia-beli állomás-épületek jellemzőit. A közelmúltban felújították.)
- A **vasút melletti református temető**. (A város jelentős személyiségei vannak itt eltemetve.)

Két ország, egy cél, közös siker!

- A **híd melletti római katolikus temető** szép kriptáival és a város híres polgárainak sírjaival fontos nevezetessége Szatmárnémetinek.
- A neológ és status quo **zsidó temető**. Gyönyörű szobraival, emlékműveivel az egykor virágzó szatmári zsidóság mementója. (Itt nyugszik többek közt Klein Eliahu Albert (a város "Élu bácsija", Szatmárnémetinek a közelmúltban elhunyt Auschwitz-túlélő díszpolgára.)
- Az **ortodox zsidó temető** jelentős kulturális kincs és kegyhely. Ide temetkezett a város ortodox és ultra-ortodox (haszid) zsidósága. Itt található a leghíresebb rabbik és csodarabbik kriptái, impozáns síremlékek és a Holokauszt áldozatainak kriptája is (a rendszerváltás után felavatott kriptá falán számtalan kisebb-nagyobb márványtábla őrzi a deportált családok emlékét, középen egy márvány
- Jelentős látnivalók még Szatmárnémetiben a **Princz testvérek háza**, a **Berenczey-Kováts Palota** (ma Astoria szálló), a **Károlyi-ház**, a **Közigazgatási Palota**, a **Városi Művelődési Ház**, a **Szakszervezetek Művelődési Háza**, a **Fehér Ház** (a város legrégebbi kőháza), a (központi) **katolikus plébánia**, stb.

Feladat:

4. A turisztikai vonzerőleltár összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
5. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) vonzerőleltára összeállításának gyakorlata
6. Szatmárnémeti/Satu Mare (Szatmár megye) vonzerőleltára összeállításának gyakorlata

11. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

Két ország, egy cél, közös siker!

• Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei körtúra (tervezet)

1. NAP: NYÍREGYHÁZA - NYÍRBÁTOR

- **Útvonal:** Nyíregyháza - Nagykálló (Harangod) - Kállósején (Mohos-tó) - Pócspetri - Máriapócs - Nyírbátor (Kb. 35 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 55 km!)

2. NAP: NYÍRBÁTOR – MÁTÉSZALKA

- **Útvonal:** Nyírbátor - Nyírvasvári - Terem - (Bátorliget) - Nyírkáta - Hodász - Kántorjánosi - Őr - Vaja - Őr - Jármí - Mátészalka (Kb. 68 km!)

3. NAP: MÁTÉSZALKA - CSENGER

- **Útvonal:** Mátészalka - Kocsord - Győrtelek - (Nagyecsed) - Ökörítőfülpös - Porcsalma - (Tyukod) - Pátyod - Csenger (A harmadik napi megteendő túratáv 58 km!) + **Gáton I.:** Mátészalka - Nagyecsed - Zsírostanya - Tyukod - Porcsalma - Csenger (9 km gáton és 29 km közúton!) + **Gáton II.:** Mátészalka - Győrtelek - Tunyogmatolcs - Rápolc - Szamosbelyi (Hermánszeg) - Gyügye - Cégénydányád - Szamosangyalos - Szamosbecs - Szamostatárfalva - Csenger (Kb. 56 km közúton és/vagy 25 km gáton!)

4. NAP: CSENGER – SZATMÁRCSEKE

- **Útvonal:** Csenger - Szamosbecs - (Szamostatárfalva) - Csengersima (Nagygéc) - Csegöld - Jánkmajtis - Zsarolyán - Nagyszekeres - Kisszekeres - Vámosoroszi - Füledd - Kölcse - Sonkád - Tiszabecs (Uzka) - Milota - Tiszacsécse - Tizsakórod - Szatmárcseke (A negyedik napi megteendő túratáv 80 km, 1-2 túranap!) + **Gáton:** Csenger - (Csegöld - Császló - Gacsály) - Zajta - Rózsály - Méhtelek - Sonkád - Szatmárcseke (Kb. 52 km!)

5. NAP: SZATMÁRCSEKE - VÁSÁROSNAMÉNY

- **Útvonal:** Szatmárcseke - Túrístvándi - Kömörő - Penyige - Fehérgyarmat - Kisar (Nagyar) - Tivadar - Tarpa - (Márokpapi) - Beregsurány - Beregdaróc - Gelénes - (Csaroda - Tákos) -

Két ország, egy cél, közös siker!

Vámosatya - Gergelyugornya - Vásárosnamény (Kb. 97 km, 1-2 túranap!) és/vagy **Gáton**:
Szatmárcseke - Nagyar - Kisar (13 km!)

6. NAP: VÁSÁROSNAMÉNY - KISVÁRDA

- **Útvonal**: Vásárosnamény - Ilk - Gemzse - Szabolcsbáka - Anarcs - Kisvárdá (Kb. 30 km!) +

Összekötő útvonal: Kisvárdá - Anarcs - Nyírkarász - Petneháza - Nyírbákó -
Baktalórántháza - (Rohod - Vaja) (Kb. 40 km!)

7. NAP: A TISZA KANYARULATÁBAN

- **Útvonal**: Kisvárdá - Pap - Nyírlövő - Aranyosapáti - Újkenéz - Mezőladány - Tonyospálca -
Mándok - Tiszamogyorós - Lónya - Tiszamogyorós - Mándok - Eperjeske - Tizaszentmárton
- Zsúrk (Záhony) - Tiszabездéd - Tuzsér - Komoró - Fényeslitke - Kisvárdá (Kb. 89 km, 1-2
túranap!)

8. NAP. KISVÁRDA – TOKAJ

- **Útvonal**: Kisvárdá - Kékcse - Tizsakanyár - Dombrád - Újdombrád - Tizatelek -
Nagyhalász - Ibrány - Paszab - Tizabercel - Gávavencsellő - Balsa - Szabolcs - Tímár -
Rakamaz - Tokaj (Tarcál) (Kb. 81 km!) + **Gáton**: Dombrád-üdülőttelep (Cigánd) - Kistiszahát -
Tizatelek-üdülőttelep - Ibrány-üdülőttelep - Tizabercel - Gávavencsellő (Kb. 35 km!) +
Összekötő útvonal: Nagyhalász - Sóstófürdő - Nyíregyháza (Kb. 20 km!)

o **Program/programlehetőségek**: Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország)
és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c.
dokumentumban! (A részletesebb programkidolgozás és leírás a tehetségfejlesztő szakköri
foglalkozások témája!)

⇔ KAPCSOLÓDÁSI PONTOK UKRAJNA (KÁRPÁTALJA) ÉS ROMÁNIA (SZATMÁRNÉMETHI - SZATMÁR MEGYE) IRÁNYÁBA

o Ukrajna (Kárpátalja)

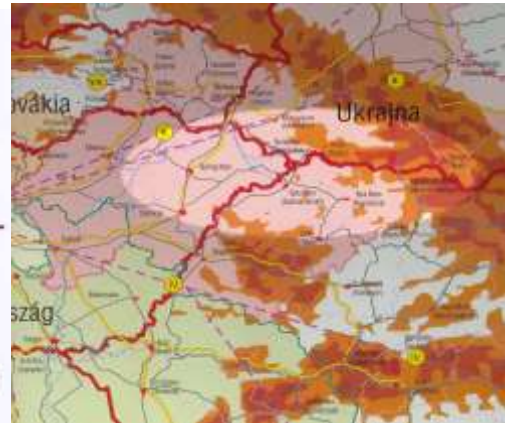
- **1.számú lehetőség**: Záhony (magyar határátkelő) - Csap (Csop - ukrán határátkelő)
→ Ungvár (Uzshorod) irányába
- **2.számú lehetőség**: Barabás (magyar határátkelő) - Mezőkaszony (Koszini - ukrán
határátkelő) → Munkács (Mukacseve) irányába
- **3.számú lehetőség**: Beregsurány (magyar határátkelő) - Asztély (Asztej - ukrán
határátkelő) → Beregeszász (Berehove) irányába
- **4.számú lehetőség**: Tizabecs (magyar határátkelő) - Tizaujlak (Vilok - ukrán
határátkelő) → Nagyszőlős (Vinohragyiv) irányába →...

Két ország, egy cél, közös siker!

o Románia (Szatmárnémeti - Szatmár megye)

- **1.számú lehetőség:** Csenger (magyar határátkelő) - Petea (Petea - román határátkelő) → Szatmárnémeti (Satu Mare) irányába
- **2.számú lehetőség:** Mérk-Vállalj - Csanáros (Urziceni) → Nagykároly (Carei) irányába →...

• Nyírségi körtúra (tervezet)

- **Útvonal:** Nyíregyháza - Napkor (15 km) – Nyírbátor (38 km) – Máriapócs (11 km) – Kálloszemjén (9,5 km) – Nagykálló (7 km) – Nyíregyháza (13 km) = összesen 93,5 km! + kb. 10-15 km!

o Program:

- Nyírbátor (A Szent Ferenc minorita templom, a Báthori István Múzeum, a református templom és a belváros megtekintése)
- Máriapócs (a neves búcsújáróhely, a görög katolikus templom megtekintése)
- Kálloszemjén (a Mohos-tó megtekintése)
- Nagykálló (Korányi Frigyes szülőházának, a volt Megyeháza épületének, az ún. ínségdombnak a megtekintése)
- Nyíregyháza (Sóstó, a Múzeumfalú és/vagy az Állatkert megtekintése)

• Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei un. csillagtúra útvonalak (tervezet)

Két ország, egy cél, közös siker!

o Nyírségi tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- Észak-nyírségi Krúdy Gyula tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal:** Nyíregyháza – Oros – Nyírtura – Székely – Baktalórántháza – Ófehértó – Pócspetri – Nagykálló – Nyíregyháza (Kb. 65 km!)

- Dél-nyírségi Báthory István tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal:** Nyíregyháza - Nagykálló (Harangod) - Kállósején (Mohos-tó) - Pócspetri - Máriapócs - Nyírbátor (Kb. 35 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 55 km!)

o Szatmári Kölcsey Ferenc tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal/1:** Mátészalka - Kocsord - Győrtelek - (Nagyecsed) - Ökörítőfülpös - Porcsalma - (Tyukod) - Pátyod - Csenger (A harmadik napi megteendő túratáv 58 km!) + **Gáton I.:** Mátészalka - Nagyecsed - Zsírostanya - Tyukod - Porcsalma - Csenger (9 km gáton és 29 km közúton!) + **Gáton II.:** Mátészalka - Győrtelek - Tunyogmatolcs - Rápolc - Szamosassályi (Hermánszeg) - Gyügye - Cégénydányád - Szamosangyalos - Szamosbecs - Szamostatárfalva - Csenger (Kb. 56 km közúton és/vagy 25 km gáton!)

- **Útvonal/2:** Csenger - Szamosbecs - (Szamostatárfalva) - Csengersima (Nagygéc) - Csegöld - Jánkmajtis - Zsarolyán - Nagyszekeres - Kisszekeres - Vámosoroszi - Füledd - Kölcse - Sonkád - Tiszabecs (Uszka) - Milota - Tiszacsécse - Tizsakórod - Szatmárcseke (A negyedik napi megteendő túratáv 80 km, 1-2 túranap!) + **Gáton:** Csenger - (Csegöld - Császló - Gacsály) - Zajta - Rozsály - Méhtelek - Sonkád - Szatmárcseke (Kb. 52 km!)

o Beregi II. Rákóczi Ferenc tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

Két ország, egy cél, közös siker!

- **Útvonal/1:** Szatmárcseke - Túristvándi - Kömörő - Penyige - Fehérgyarmat - Kisar (Nagyar) - Tivadar - Tarpa - (Márokpapi) - Beregsurány - Beregdaróc - Gelénes - (Csaroda - Tákos) - Vámosatya - Gergelyugornya - Vásárosnamény (Kb. 97 km, 1-2 túranap!) és/vagy **Gáton:** Szatmárcseke - Nagyar - Kisar (13 km!)
 - **Útvonal/2:** Kisvárdá - Pap - Nyírlövő - Aranyosapáti - Újkenéz - Mezőladány - Tonyospálca - Mándok - Tiszamogyorós - Lónya - Tiszamogyorós - Mándok - Eperjeske - Tiszaszentmárton - Zsúrk (Záhony) - Tiszabездéd - Tuzsér - Komoró - Fényeslitke - Kisvárdá (Kb. 89 km, 1-2 túranap!)
 -
 - o **Rétközi Bessenyei György tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat**
 - **Útvonal:** Kisvárdá - Kékcse - Tizsakanyár - Dombrád - Újdombrád - Tiszatelek - Nagyhalász - Ibrány - Paszab - Tiszabercel - Gávavencsellő - Balsa - Szabolcs - Tímár - Rakamaz - Tokaj (Tarcál) (Kb. 81 km!)
 - o **Program/programlehetőségek:** Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c. dokumentumban! (A részletesebb programkidolgozás és leírás a tehetségfejlesztő szakköri foglalkozások témája!)
- ⇔ **KAPCSOLÓDÁSI PONTOK UKRAJNA (KÁRPÁTALJA), ROMÁNIA (SZATMÁRNÉMETHI - SZATMÁR MEGYE) és SZLOVÁKIA IRÁNYÁBA**
- o **Kárpátaljai kapcsolódási pontok** (Ukrajna) (Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei körtúra (tervezet)” c. vonatkozó részében!)
 - o **Szatmár megyei kapcsolódási pontok** (Románia) (Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei körtúra (tervezet)” c. vonatkozó részében!)
 - o **Felvidéki kapcsolódási pontok** Kisvárdá – Dombrád – Cigánd – Pácin (magyar határátkelő) → Nagykövesd (Velky Kamenec) (Szlovákia) – Királyhelmece (Královsky Helmece) →...

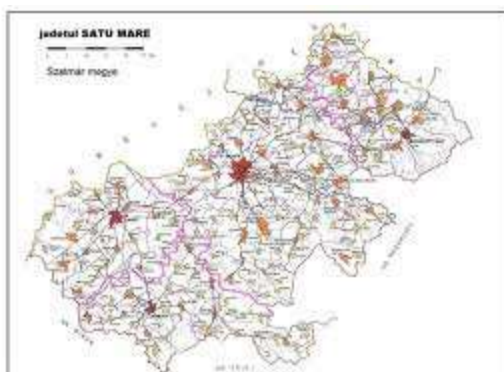
Két ország, egy cél, közös siker!

Feladat:

7. A turisztikai programcsomag összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
8. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállításának gyakorlata
9. Alternatív önálló ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

12. Szatmár megyei ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

• Szatmár megyei körtúra (tervezet)

1. NAP: Szatmárnémeti (Satu Mare) - Nagykároly (Carei)

- **Útvonal:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Nagymajtény (Moftimu Mare) – Kaplony (Kaplény) – Nagykároly (Carei) (Kb. 35 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 45 km!)

2. NAP: Nagykároly (Carei) – Tasnad (Tasnád)

- **Útvonal:** Nagykároly (Carei) – Cauas – ÉrmindszentAdyfalva (Ady Endre) – Tasnád (Tasnád) – Sződemeter (Sauca) (Kb. 25 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 35 km!)

3. NAP: Tasnád (Tasnád) – Ákos (Acas)

Két ország, egy cél, közös siker!

- **Útvonal:** Tasnád (Tasnad) – Érszakácsi (Sacaseni) – Supuru de Jos – Hadad (Hodod) - Ákos (Acas) (Kb. 35 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 65 km!)

4. NAP: Ákos (Acas) - Szatmárhegy (Viile Satu Mare)

- **Útvonal:** Ákos (Acas) – Erdőd (Ardud) – Szatmárhegy (Viile Satu Mare) (Kb. 20 km!)

5. NAP: Szatmárhegy (Viile Satu Mare) - Szatmárnémeti (Satu Mare)

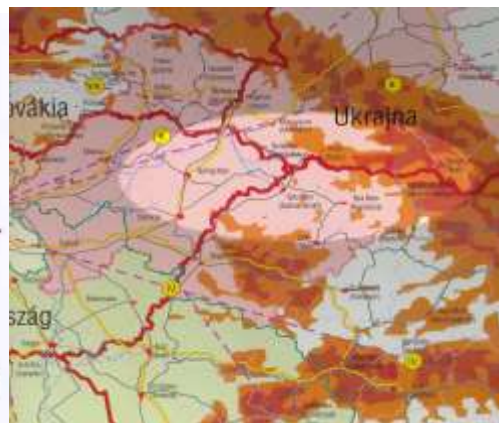
- **Útvonal:** Szatmárhegy (Viile Satu Mare) - Erdőd (Ardud) – Madaras – Szatmárnémeti (Satu Mare) (Kb. 15 km!)

○ **Program/programlehetőségek:** Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c. dokumentumban! (A részletesebb programkidolgozás és leírás a tehetségfejlesztő szakköri foglalkozások témája!)

⇔ KAPCSOLÓDÁSI PONTOK MAGYARORSZÁG (NYÍREGYHÁZA - SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE) IRÁNYÁBA

○ MAGYARORSZÁG (SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE)

- **1. számú lehetőség:** Pete (Petea) (román határátkelő) – Csengersima (magyar határátkelő) → Mátészalka irányába...
- **2. számú lehetőség:** Csanálos (Urziceni) (román határátkelőhely) – Mérk – Vállaj (magyar határátkelőhely) → Nyírbátor irányába...

• Szatmárnémeti (Satu Mare) és környék körtúra (tervezet)

- **Útvonal:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Kismajtény (Moftinu Mic) (Kb. 25 km) – Nagymajtény (Moftinu Mare) – Terebesti (Kb. 5 km) – Madaras (Kb. 10 km) – Erdőd (Ardud) (Kb. 5 km) – Szatmárhegy (Viile Satu Mare) (Kb. 5 km) – Szatmárnémeti (Satu Mare) (Kb. 15 km) = összesen kb. 65 km!

Két ország, egy cél, közös siker!

o Program:

- Szatmárnémeti (Satu Mare) (Katolikus székesegyház, Vécsey palota, Püspöki palota és a püspöki kápolna, Láncos templom, Tűztótorony, Pannónia Szálló (ma Dacia Szálló), Németi Templom (református), Kálvária Templom, Kossuth kert (benne az egykori városi közfürdő gyönyörű klasszicizáló épületével), Szatmárnémeti Északi Színház épülete, Károlyi ház , Román ortodox katedrális, Román görög katolikus katedrális
- Nagymajtény (Moftinu Mare) (A kuruc fegyverletétel emlékére emelt emlékmű)
- Erdőd (Ardud) (Petőfi-emlékmű, az erdői vár romjai, a gótikus katolikus templom)
- Szatmárhegy (Viile Satu Mare) (Katolikus kápolna, búcsújáróhely)

• Szatmár megyei un. csillagtúra (tervezet)

o Délnyugat – szatmári Károlyi Sándor tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Nagymajtény (Moftinu Mare) – Kaplony (Kaplani) – Nagykároly (Carei) (Kb. 35 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 45 km!)

o Dél – szatmári Petőfi Sándor tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Erdőd (Ardud) – Ákos (Acos) – Supuru de Jos – Érszakácsi (Sacaseni) Tasnád (Tasnad) (Kb. 60 km és/vagy a kiegészítő túrákkal kb. 75 km!)

o Északkelet – szatmári Avas tematikus turisztikai útvonal- és programkínálat

- **Útvonal/1:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Batíz (Botiz) – Sárköz (Livada) – Sárközújlak (Livada Mica) – Aranyosmeggyes (Mediesu Aurit) - Avasújváros (Orasu Nou) – Kőszegremete (Remetea Oasului) - Vámfalu (Vama) - Avasfelsőfalu (Negresti-Oas) - Bixad (Kb. 55 és/vagy a kiegészítő túrákkal 65 km)
- **Útvonal/2:** Szatmárnémeti (Satu Mare) – Batíz (Botiz) – Túrterebe (Turulung) – Halmi (Halmeu) (Kb. 30 km!)

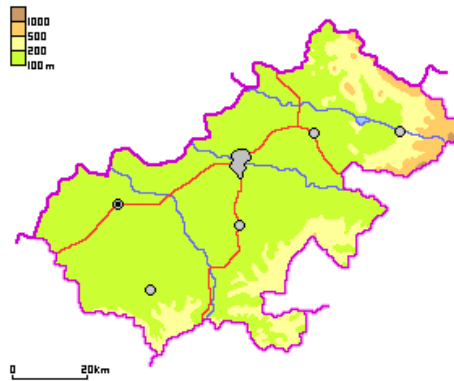
Két ország, egy cél, közös siker!

o **Program/programlehetőségek:** Lásd a „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) és Szatmár megye (Románia) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítása” c. dokumentumban! (A részletesebb programkidolgozás és leírás a tehetségfejlesztő szakköri foglalkozások témája!)

⇔ **KAPCSOLÓDÁSI PONT UKRAJNA (KÁRPÁTALJA) IRÁNYÁBA**

o **UKRAJNA (KÁRPÁTALJA)**

- **1. számú lehetőség:** Halmi (Halmeu) (román határátkelőhely) – Nevetlenfalu (Djakove) → Nagyszőlős (Vinogradiv) és Munkács (Mukacseve), ill. Ungvár (Uzshorod) irányába...

Feladat:

1. A turisztikai programcsomag összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
2. Szatmár megye (Románia) ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállításának gyakorlata
3. Alternatív önálló ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

13. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) turisztikai programcsomag összeállítása

Két ország, egy cél, közös siker!

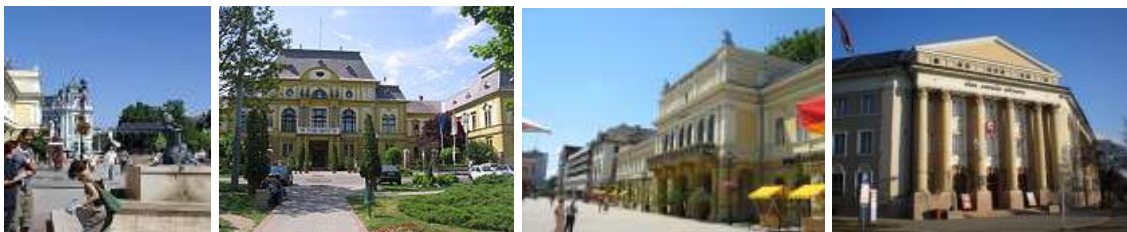

- **Nyíregyháza Belváros turisztika vonzerő, látnivalói** („Útvonal és programcsomag-javaslat tervezete)

○1 **Városháza** (Kossuth tér) – **Kossuth Lajos szobra** (Kossuth tér) – **Örökváltság emlékmű** (Kossuth tér) – **Takarékpalota** (Rákóczi utca) - **Korona Szálló és Casino** (Dózsa György utca) - **Római katolikus társszékesegyház** (Kossuth tér) – **Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár** (Kossuth tér) – **Törvényszék** (Bocskai utca) – **Megyei és Városi Művelődési Központ** (Szabadság tér) – **Luther-ház** (Luther utca) – **Evangelikus templom** (Luther utca) – „**Evangelikus elemi iskola**” épülete (Luther utca) – „**Kozák lovas**” szobor (Hatzel tér) – **Kossuth Lajos Gimnázium** (Szent István utca) - **Krúdy-telek/Nyíregyházi Rádió stúdiója** (Szent István utca)

○2 **Városháza** (Kossuth tér) - **Takarékpalota** (Rákóczi utca) – **Megyeháza** (Hősök tere) – „**Hősök**” szoborkompozíció (Hősök tere) – **Református templom** (Kálvin tér) – „**Márvány**” emlékoszlop (Kálvin tér) – **Görög katolikus templom** (Bercsényi utca) – **Zsinagóga** (Egyház utca)

○3 **Városháza** (Kossuth tér) - **Zrínyi Ilona utca** (A Belváros szecessziós, csodálatos mozaikkal díszített épületei) – „**Huszár lovas**” szobor (Országzászló tér) – „**Nyírvíz**” palota (Széchenyi utca) – **Magyar Nemzeti Bank** megyei igazgatósága (Besenyei tér) – „**Bessenyei György**” szobra (Besenyei tér) – „**Váci Mihály**” szobra (Besenyei tér) – **Móricz Zsigmond Színház** (Besenyei tér) – **Jósa András Múzeum** (Benczúr tér) – „**Benczúr Gyula**” szobra (Benczúr tér)

- **Nyíregyháza város környékének turisztika vonzerő, látnivalói** („Útvonal és programcsomag-javaslat tervezete)

- **Tuzson János Botanikus Kert** (A Nyíregyházi Főiskola területén - Sóstói út)
- **Sóstói Erdő** ("Erdők a Tisza hullámterében". A Nyírerdő ZRT által működtetett természetes parkerdő.)

Két ország, egy cél, közös siker!

- **Igrice mocsár** (Az egykori nyírvíz lápok utolsó hírmondója a 70 hektáros védett területté nyilvánított Igrice mocsár.)
- o **Nyíregyháza - Sóstógyógyfürdő turisztika vonzerő, látnivalói** („Útvonal és programcsomag-javaslat tervezete)
 - **Sóstógyógyfürdő** (Strand, csónakázótó, gyógyító hatású termálvíz, tavon kialakított szabadfürdő, parkok, gyönyörű épületek.)
 - A **Sóstói Múzeumfalu** (A megye tájegységeinek népi építészetét mutatja be, 12 holdas területével az ország egyik legnagyobb skanzenje.)
 - A **Sóstó ZOO** (A Nyíregyházi Állatpark)
 - A **Sóstói Park- és Tófürdő** (Sóstógyógyfürdő)
 - **Az Aquarius Élmenyfürdő** (Sóstógyógyfürdő - aquapark)
- o **Program/programlehetőségek:** Lásd a „Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) és Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai adottságai és vonzerőleltárának összeállítás c. dokumentumban. (A részletesebb programkidolgozás és leírás a tehetségfejlesztő szakköri foglalkozások témája!)

Feladat:

1. A turisztikai programcsomag összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
2. Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállításának gyakorlata
3. Alternatív önálló ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

14. Szatmárnémeti (Szatmár megye) turisztikai programcsomag összeállítása

Két ország, egy cél, közös siker!

- **Szatmárnémeti látnivalói** Belváros turisztika vonzerő, látnivalói („Útvonal és programcsomag-javaslat tervezete)

○1 **Dacia/Pannónia** szálló (Piata Libertati/Deák tér) - **Szatmárnémeti Római Katolikus Székesegyház** (Piata Libertati/Deák tér) – **Püspöki palota** (Str. 1 Decembrie 1918/1918 December 1. út) – **Kanonok-paloták** ((Str. 1 Decembrie 1918/1918 December 1. út) - **Vécsey-palota** (Piata Libertati/Deák tér) – **Kálvária templom** (Str. Mihail Eminescu/Szirmai utca) – **Eminescu Líceum** (Str. Mihail Eminescu/Szirmai utca – Str. Micu Klein/Szent Imre herceg utca) - **Nagyzsinagóga** (Str. Decebal/Várdomb utca) - **Zsidó temető** (Str. Decebal/Várdomb utca) – **Római katolikus temető** (Drumul Carelului/Nagykárolyi út – Podul Decebal/Zsadányi út)

○2 **Dacia/Pannónia** szálló (Piata Libertati/Deák tér) - **Dinu Lipatti Filmharmónia** (Str. Stefan cel Mare/Ady Endre utca) - **Tűzoltó-torony** (Piata Pacii/Béke tér) - **Szatmárnémeti Északi Színház** (Str. Horia/Háry János utca) - **Református "Láncos Templom"**, (Piata Pacii/Béke tér) - **Igazságügyi palota** (Str. Milenlului/Werböczy ut – Str. Mihail Vitezaul/Rákóczi út) - **Szatmárnémeti Református Gimnázium** (Str. Stefan cel Mare/Ady Endre utca) - **Németi Templom** ((Str. Stefan cel Mare/Ady Endre utca) - **Zárdatemplom és a körülötte elhelyezkedő zárdapépület** (Str. Ioan Slavici/ Kinizsi utca)

Két ország, egy cél, közös siker!

o3 **Dacia/Pannónia) szálló** (Piata Libertati/Deák tér) – **Ortodox katedrális** (Piata V. Lucaciuu) - **"Kossuth Kert"** (Bulevardul Traian/Attila ut) – **Városi közfürdő** (Kossuth Kert) – **Vasútállomás** (Bulevardul Bratianu) – **Református temető** (Bulevardul H. Coanda/Bányai út)

Feladat:

1. A turisztikai programcsomag összeállítása elméleti és gyakorlati kérdéseinek rögzítése
2. Szatmárnémeti/Satu Mare (Szatmár megye) ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállításának gyakorlata
3. Alternatív önálló ifjúságturisztikai útvonalterv és programcsomag összeállítása

15. A földrajz és ifjúsági turizmus tehetséggondozó project eredményeinek összefoglalása és értékelése

A földrajz és ifjúsági turizmus tehetséggondozó project eredményei összefoglalásának és értékelésének szempontjai:

I.

1. A program céljának, célkitűzéseinek realitása és értékelése
2. A program struktúrájának és belső koherenciájának értékelése
3. A program tartalmának értékelése

Két ország, egy cél, közös siker!

II.

1. A programban résztvevő célcsoport kiválasztásának értékelése
2. A programban résztvevő célcsoport tevékenységének értékelése
3. A programban résztvevő célcsoport munkája eredményességének értékelése

III.

1. A program határokon átnyúló szerepének és jelentőségének értékelése
2. A program szerepe az együttműködő iskolák közötti kapcsolatépítésben és a tehetséggondozás fejlesztésében
3. A program szerepe a résztvevő partneriskolák pedagógusai és tanulói közötti kapcsolatépítésben, a tehetséggondozás területén megvalósított együttműködésben

Két ország, egy cél, közös siker!

Felhasznált irodalom/1 (Saját forrás)

1. Komáromi I. (1992): Megyénk földrajza. – Iskolakultúra, 5.sz. pp. 32-40.
2. Komáromi I. (1997): Kerékpárral a Felső- és a Közép-Tisza vidékén – Frigória Könyvkiadó, Budapest, pp. 1-146.
3. Komáromi I. (2003): Az ifjúsági turisztikai projekttervezés és rendszerszemlélet néhány elméleti és módszertani kérdése – In: Kókai S. (szerk.): Természettudományi Közlemények 3. – Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar, Nyíregyháza, pp. 165 -174.
4. Komáromi I. (2005): Erdély – Székelyföld újrafelfedezése (Az idegenforgalom adottságai és fejlesztésének lehetőségei Székelyföldön.) I.-II. – In: Kókai S. (szerk.): Természettudományi Közlemények 5. – Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar, Nyíregyháza, pp. 213-260.
5. Komáromi I. (2006): Az ifjúsági turizmus kutatásának és fejlesztésének lehetőségei az Észak-alföldi régióban (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) – Kárpátalja (Ukrajna) – Szatmár megye (Románia) – In: Kókai S. (szerk.): Földrajz és turizmus – Nyíregyháza, pp. 193 - 209.
6. Komáromi I. (2006): Possibilities of the youth tourism in the regions near borders (Northern Region of the Hungarian Plain – Szabolcs-Szatmár-Bereg County – Subcarpathia – Szatmár Country - In: Szónokyné A. G. (szerk.): Határok és Eurorégiók. Határok és Eurorégiók Nemzetközi Földrajzi Tudományos Konferencia kötete, Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kar Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék Szeged, pp. 483 - 485.
7. Komáromi I. (2006): Posibilitatile cercetarii si dezvoltarii turismului pentru tineret in regiunile transfrontaliere – Regiunea Szabolcs-Szatmár-Bereg (Ungaria) – Zakarpatija (Ukrajna) – Satu Mare (Romania) – Scoala Satmareana – Revista multiculturala de educatie pedagogica, Editia de Casa Corpului Didactic Satu Mare, Anul III –Nr.6 Serie Mai 2006., pp.16 - 19.
8. Komáromi I. (2006): Az ifjúsági turizmus fejlesztésének lehetőségei a Kárpátok-Tisza Eurorégió kiválasztott térségében – In: Aubert A. (szerk.): „Fejlesztés és képzés a turizmusban”, II. Országos Turisztikai Konferencia „konferenciakötet” (CD-ROM), PTE Földrajzi Intézet, Pécs, pp. 260-277. („Teljes kötet”), pp. 47-64. („Szekció - Turizmusfejlesztés”)
9. Komáromi I. (2009): Iskola és turizmus. A Földrajz tanítása, XVII. évfolyam /3.szám, pp.11-22.
10. Komáromi I. (2009): Az épített és a szellemi örökség szerepe Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ifjúsági turizmusában. In: Kerekes B. (szerk.) II. Nyíregyházi Doktorandusz (PhD/DLA) Konferencia konferenciakötete, Nyíregyháza, pp. 277-285.

Két ország, egy cél, közös siker!

11. Komáromi I. (2009): Szabolcs-Szatmár-Bereg megye épített és szellemi örökségén alapuló kulturális turizmusának megítélése a 15-16 éves középiskolás korosztály körében. In: Aubert A. – Berki M. (szerk.) „Örökség és turizmus” III. Országos Turisztikai Konferencia konferenciakötete, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajzi Intézet, Pécs, pp. 241-249.
12. Komáromi I. (2009): Posibilitatile oferite de turism/turismul pentru tineret in regiunile apartinatoare de Euroregiunea/Interregiunea Carpatica prin exemplul judetelor Szabolcs-Szatmár-Bereg si Satu Mare. Scoala Satmareana – Revista multiculturala de educatie pedagogica, Editia de Casa Corpului Didactic Satu Mare, Satu Mare, pp. 186-190.
13. Komáromi I. (2009): Az ifjúsági turizmus korosztályos motivációkutatásának eredményei és fejlesztési lehetőségei a Kárpátok Interrégióban (Doktori értekezés), Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földtudományok Doktori Iskola, Pécs, pp 197.
14. Komáromi I. (2010): Iskola és ifjúsági turizmus. Az iskola szerepe a korosztályos turizmusban és a diákok turisztikai szemléletformálásában (Az ifjúsági turizmus néhány elméleti és gyakorlati kérdése egy működő modell alapján). Gyakorlóiskolák VI. Országos Módszertani Konferenciája, Debrecen, pp. 219-232.
15. Komáromi I. (2010): Ifjúság, iskola és turizmus/1 (Az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája) – A Földrajz tanítása, XVIII. évfolyam /4.szám, pp.8-14.
16. Komáromi I. (2011): Ifjúság, iskola és turizmus/2 (Az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája). A Földrajz tanítása, XVIII. évfolyam /5. szám, pp.8-19.
17. Komáromi I. (2011): Ifjúság, iskola és turizmus/3 (Az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája). A Földrajz tanítása, XIX. évfolyam /1. szám, pp.13-20.
18. Komáromi I. (2011): Ifjúság, iskola és turizmus/4 (Az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája). A Földrajz tanítása, XIX. évfolyam /2.szám, pp.21-25.
19. Komáromi I. (2011): Ifjúság, iskola és turizmus/5 (Az ifjúsági turizmus, mint az idegenforgalom sajátos formája). A Földrajz tanítása, XIX. évfolyam /3.szám, pp.10-19.
20. Komáromi I. (2011): Az ifjúsági turizmus a Kárpát-medencében. Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, pp. 1-162.
21. Komáromi I. (2011): Ifjúsági és diákturizmus a Kárpát-medencében (Iskolai osztály- és tanulmányi kirándulások a történelmi Magyarországon). In: Kókai S. (szerk.) Geográfiai folyamatok térben és időben. Tanulmánykötet Dr.Hanusz Árpád 65. születésnapja tiszteletére. Nyíregyháza, pp. 255-276.
22. Komáromi I. (2011): Ifjúsági turizmus, iskolarendszer és TDM (Az iskolák és az iskolarendszer lehetséges szerepe az ifjúsági turizmus fejlesztésében). In:

Két ország, egy cél, közös siker!

Prof.Dr.Hanusz Á. (szerk) A helyi TDM szervezetek szerepe a desztináció turisztikai kínálatának fejlesztésében. Tanulmánykötet. A Nyíregyházán 2011. május 27-28-án megtartott konferencia előadásai. Nyíregyháza 2011, pp. 63-71.

23. Komáromi I. (2012): A földrajzi ismeretszerzés, a földrajzi ismeretek közvetítésének tanítási órán kívüli lehetőségei (Természet- és földrajzi ismeret oktatása az erdei iskolában). In: Dr.Frisnyák S. – Dr.Kókai S. (szerk.) Tiszteletkötet Dr.Kormány Gyula egyetemi magántanár 80. születésnapja. Tiszteletkötet. Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, 2012., pp 191-204.

Felhasznált irodalom/2 ("Idézett" forrás)

1. www.hu.wikipedia.org/wiki/Magyarország
2. [www.hu.wikipedia.org/wiki/Szabolcs-Szatmár-Bereg megye](http://www.hu.wikipedia.org/wiki/Szabolcs-Szatmár-Bereg_megye)
3. www.szszbmo.hu
4. www.hu.wikipedia.org/wiki/Nyíregyháza
5. www.hu.wikipedia.org/wiki/Románia
6. [www.hu.wikipedia.org/wiki/Szatmár megye](http://www.hu.wikipedia.org/wiki/Szatmár_megye)
7. www.hu.wikipedia.org/wiki/Szatmárnémeti
8. [www.hu.wikipedia.org/wiki/Szabolcs-Szatmár-Bereg megye turisztikai látnivalói](http://www.hu.wikipedia.org/wiki/Szabolcs-Szatmár-Bereg_megye_turisztikai_látnivalói)
9. www.infotouriam.info
10. www.utazzITTHON.hu
11. www.utazzErdelybe.hu
12. Város-Teampannon KFT. (Koszorus L. képviselő) (2009): Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területrendezési terve. Helyzetelemzés I.
13. Ádám L. – Kosály M. – Belta Gy. – Kovács Gy. – Csatári D. – Szávai J. (szerk.)(1975) : Románia, 3. átdolgozott kiadás, Panoráma, Budapest, 1975, pp. 1-683.
14. Futo J. (szerk.) (1979): Kontinensek földrajza I. Tanárképző Főiskolai Tankönyvek, Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 1-692.
15. Sós J. – Farkas Z. (2002): Erdély útikönyv, JEL-KÉP Bt., Budapest, pp. 1-338.